

Valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätös vuodelta 2013

189. toimintavuosi

Pääjohtajan katsaus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on yksi perustuslaissa säädetyistä riippumattomista ylimmistä valvontaviranomaisista eduskunnan oikeusasiamiehen ja valtioneuvoston oikeuskanslerin ohella. Valtiontalouden tarkastusvirasto on valtiontalouden ulkoinen ammattitarkastaja, joka lisäksi valvoo finanssipolitiikkaa sekä vaali- ja puoluerahoitusta.

VTV2020: suomalainen valtiontalouden hoito on malli maailmalle

Vuosi 2013 oli vuoteen 2020 ulottuvan tarkastusviraston uuden strategiakauden ensimmäinen vuosi. Vuoden alussa hyväksyttiin tarkastusviraston uusi VTV2020-strategia. Strategia valmisteltiin tarkastusviraston koko henkilöstön laajassa osallistumisessa. VTV2020-strategia on näin viraston henkilöstön näköinen. Strategiassa on tarkastusviraston visioksi asetettu, että suomalainen valtiontalouden hoito on malli maailmalle. Visiota ei voi tarkastusvirasto yksin toteuttaa, mutta pyrimme työskentelemään sen hyväksi, että visio olisi totta myös vuonna 2020.

Kansainvälisesti suomalainen valtiontalouden hoito on ollut perinteisesti esimerkillistä. Suomeen ja meidän suomalaisten kykyyn hoitaa talousasiamme ja vastata velvoitteistamme luotetaan. Tämä on myös asia, josta me suomalaiset olemme ylpeitä. Hyvä maine myös näkyy alhaisena valtionlainojen ja kuntien lainojen korkoina ja hyvin pienenä korkoerona vertailukohtana usein pidettyihin Saksan valtionlainojen korkoihin.

Julkinen talous ei kuitenkaan valtiontalouden tarkastusviraston omien tarkastusten perusteellakaan ole kestäväällä uralla. Kansantalouden ja kansainvälisen talouden rakennemuutos koettelevat vahvasti myös Suomen taloutta. Julkisen talouden vakauttaminen ja kestävyysvajeen ratkaiseminen sekä kokonaistuottavuuden ja talouskasvun kääntäminen nousuun rohkeilla uudistuksilla ovatkin tärkeitä tavoitteita, joiden toteuttaminen vaatii pitkäjänteistä ja kärsivällistä sekä innovatiivista työtä. Kansantalouden vaikeuksien ohella läpitunkeva digitalisoiminen muuttaa myös valtion resurssihallinnon tietotekniikkaan perustuvaksi informaatiohallinnoksi. Muutos on positiivinen mahdollisuus. Mutta muutos on aina myös riski. Näissä oloissa sen turvaaminen, että suomalainen valtiontalouden hoito on malli maailmalle, edellyttää onnistuneita uudistuksia ja ponnisteluita. Haluamme omassa perustuslaillisessa roolissamme antaa tähän rakentavan panoksen.

VTV2020-strategiassa tarkastusvirasto toteaa haluavansa edistää kansalaisten ja muiden veronmaksajien veronmaksuhalukkuutta ja suomalaisen demokratian toimivuutta. Kansanvalta on arvo sinänsä. Sen terveys ja toimivuus edellyttävät myös toimivia valvojia. Veronmaksuhalukkuus ei ole itsestäänselvyys, minkä useiden Euroopan unionin talouskriisin kourissa olevien maiden kokemus osoittaa. VTV haluaa olla rakentamassa sellaista julkista hallintoa, jota halutaan myös rahoittaa. VTV2020-strategiassa tarkastusviraston strategiseksi suunnaksi on asetettu julkisen talouden ja hallinnon kestäväen uudistumisen edellytysten luominen ja tukeminen.

Finanssipolitiikan valvonta uutena lakisääteisenä tehtävänä käynnistyi

Vuoden 2013 alusta lähtien valtiontalouden tarkastusvirasto sai uuden ja merkittävän lakisääteisen tehtävän, finanssipolitiikan riippumattoman valvonnan ja arvioinnin. Valtiontalouden tarkastusvirasto toimii Suomessa Euroopan unionin vakaussopimuksen (finanssipoliittisen sopimuksen), EU:n budjettikehysdirektiiviin 2011/85/EU ja budjettisuunnitelmien ennakkovalvonta-asetuksen (EU) No 473/2013 edellyttämänä riippumattomana finanssipolitiikan valvojana. Finanssipolitiikan valvontatehtävä rakentuu tarkastusvirastossa vuodesta 2008 kehitetyn finanssipolitiikan tarkastuksen pohjalle ja täydentää sitä. Finanssipolitiikan valvontatehtävässä edellytetään tarkastusvirastolta myös vastuullisesti esitettyjä ja viisaudella harkittuja, perusteltuja julkisia arvioita ja kannanottoja hallituksen finanssipoliittisten toimenpiteiden riittävydestä julkisen talouden vakauden ja keskipitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen. Vuoden 2013 aikana tarkastusvirasto on hionut valmiuksiaan hoitaa uusi tehtävänsä ja vahvistanut sen edellyttämällä tavalla makrotaloudellista osaamistaan. Tarkastusvirasto on myös liittynyt uuden tehtävänsä edellyttämiin kansainvälisiin verkostoihin.

Sidosryhmien arvion mukaan tarkastusviraston toiminta on kehittynyt myönteisesti

Valtiontalouden tarkastusvirasto vaikuttaa päämääriensä saavuttamiseen tuottamansa tiedon sekä sille perustuvan vuorovaikutuksen ja julkisen keskustelun kautta. Tarkastusviraston maineella on suuri merkitys tarkastusviraston mahdollisuuksille vaikuttaa. Vuoden 2013 aikana tarkastusviraston vaikuttavuuden ja sen edellytysten arvioimiseksi tehtiin laajempi maineselvitys, jossa selvitettiin eduskunnan, ministeriöiden, valtion virastojen ja laitosten, median edustajien ja kansalaisten käsityksiä tarkastusviraston toiminnasta. Edellinen laajempi maineselvitys toteutettiin vuonna 2008.

Maineselvityksen tulosten perusteella tarkastusvirasto on aikaisempaa tunnetumpi kansalaisten keskuudessa. Tarkastusviraston toiminta tunnetaan paremmin ja parasta tunnettuisuus on kansanedustajien keskuudessa ja ministeriöissä. Vastaajien oman arvion mukaan heidän mielikuvansa tarkastusvirastosta ovat parantuneet viimeisen viiden vuoden aikana. Yli puolet ministeriöiden edustajista, kansanedustajista sekä valtionhallinnon ja median vastaajista arvioi mielikuvansa parantuneen. Kansanedustajat liittyvät tarkastusvirastoon huomattavasti aikaisempaa enemmän positiivisia mielikuvia. Myös ministeriöiden edustajissa tarkastusvirastoon liitettävät positiiviset mielikuvat ovat vahvistuneet ja enemmistö vastaajista, erityisesti kansanedustajat ja ministeriöiden edustajat arvioivat tarkastusviraston toiminnan kehittyneen myönteiseen suuntaan viimeisten viiden vuoden aikana.

VTV:n toiminnan vahvuudeksi arvioidaan itsenäinen ja riippumaton päätöksenteko. Tarkastusvirasto on onnistunut maineselvityksen mukaan hyvin myös hallinnon avoimuuden edistämisessä, toiminnan esimerkillisyydessä ja ammattimaisuudessa sekä tarkastusten laadussa. Eduskunnassa on selvästi pystytty hyödyntämään tarkastusviraston vuosikertomusta eduskunnalle valtiopäivätyössä.

Eduskunnalle annettavan vuosikertomuksen kehittämistyö sekä tiiviimpi vuorovaikutus ministeriöiden kanssa ja palvelukyvyyn parantaminen valtioneuvoston suuntaan ovat näin tuottaneet maineselvityksen perusteella tulosta. Tilintarkastus- ja tuloksellisuustarkastuskertomukset ovat laajalti hyödynnettyjä ja uudet laillisuustarkastuskertomukset ovat nopeasti löytäneet paikkansa ministeriöissä tunnettujen ja hyödynnettyjen tuotteiden joukossa. Arviot tilintarkastuskertomusten hyödyllisyydestä ovat parantuneet selvästi aikaisemmasta. Finanssipolitiikan tarkastuskertomusten tietosisältöä arvostetaan.

Maineselvityksen perusteella VTV:n toiminnan kolme tärkeintä kehitysaluetta ovat edelleen toimintatapojen byrokraattisuus ja kaavamaisuus sekä havaintojen, kannanottojen ja suositusten olennaisuuden kattava turvaaminen, toiminnan varovaisuus ja tarkastusten hyödyllisyys toiminnan kehittämisessä.

Eduskuntakertomukset ja tarkastuskertomukset auttavat kehittämään suomalaista yhteiskuntaa

Vuosikertomuksessa eduskunnalle kunkin vuoden valtiopäiville valtiontalouden tarkastusvirasto pyrkii nostamaan esille eduskunnan kannalta keskeisiä teemoja. Vuoden 2013 valtiopäiville annetussa vuosikertomuksessa erityisenä teemana oli valtioneuvoston ohjauspolitiikan tarve ja päätöksenteon tietoperustan luotettavuus. Vuosikertomus on osaltaan vaikuttanut valtioneuvoston ohjauspolitiikkaa valmistelevan korkean tason hankkeen asettamiseen ja sisältöön sekä myös valtioneuvoston toimintatapojen kehittämistä sekä poliittisen ja virkamiesjohdon roolien selkeyttämistä pohtivan parlamentaarisen komitean asettamiseen ja työhön.

Tarkastusviraston tuloksellisuustarkastukset ovat välittömästi vaikuttaneet esimerkiksi vuonna 2013 säädettyyn valtion yhteisiä IT-toimintoja koskevaan lainsäädäntöön ja IT-palvelukeskus Valtorin perustamisen linjauksiin. Tuloksellisuustarkastus kriisinhallintaoperaatioiden tavoitteenasettelun selkeydestä ja eduskunnan informoinnista herätti toisaalta myös keskustelua valtiontalouden tarkastusviraston roolista ja valmiuksista arvioida turvallisuuteen liittyviä tuloksellisuuskysymyksiä. On kuitenkin tärkeää, että näitäkin pyritään arvioimaan ja siten parantamaan kansallisen puolustuksen ja kriisinhallinnan toimintakykyä ja selkeää priorisointia sekä tavoitteenasettelua. Turvallisuussalaisuuksienkin vuoksi vain tarkastusviraston kaltaiset toimijat pystyvät riittävässä määrin arvioimaan ulkopuolisia puolustuksen ja kriisinhallinnan taloudenhoitoa. Tällainen arviointi vaatii luonnollisesti suurta viisautta ja kokonaisuuksien hahmottamista. Tarkastusvirasto pyrkii näissä laajempaan kuin ”kamreerimaiseen” otteeseen. Ruotsissa sikääläisen valtiontalouden tarkastusvirasto (Riksrevision) laaja tuloksellisuustarkastus Ruotsin puolustusvoimien valmiuksista hoitaa sille säädettyjä tehtäviä on osaltaan myötävaikuttanut laajaan keskusteluun ja uudelleenarviointiin puolustuspolitiikan keskeisistä linjauksista.

Tuloksellisuustarkastusten jälkiseurantojen perusteella tarkastusviraston suositusten toteutumisen aste on kansainvälisesti verrattuna hyvää, noin 68 prosenttia arvioiduista suosituksista toteutui ainakin olennaisissa määrin. Tämä on kuitenkin vähemmän kuin aikaisemmin. Varsinkin täysin tai lähes täysin toteutuneiden suositusten osuus, 18 prosenttia, on laskenut lähes puoleen edellisestä vuodesta. Erityisesti päätöksenteon tietoperustaan liittyneet suositukset toteutuvat heikosti ja hitaasti. Osin heikompi suositusten toteutuminen johtuu siitä, että hallinnonalarajat ylittäviin ongelmakokonaisuuksiin ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden teemat ovat vaativampia ja siten myös vaikeammin toteutettavissa.

Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman myötä kuntatalouteen ollaan omaksumassa uusi ohjausmalli. Uudessa ohjausmallissa toteutuvat useat valtiontalouden tarkastusviraston finanssipolitiikan tarkastuksen viime vaalikauden vaalikausiraportissa esittämät suositukset. Tarkastusvirasto on osaltaan myötävaikuttanut asiantuntijatoiminnalla ohjausmallin kehittämiseen.

Tilintarkastukset ovat varmentaneet keskeisen taloudellisen informaation luotettavuutta ja samalla pitäneet esillä talousjohtamisessa ja taloushallinnossa hyvän hallinnon sekä taloudellisuuden johtamisen näkökulmaa. Laskentatoimen tila onkin hitaasti parantunut muutamia ongelma-kohteita lukuun ottamatta. Tilintarkastus on samalla keskeinen perusta myös muiden tarkastuslajien kautta tehtävälle työlle ja luottamukselle valtion taloudenhoitoon. Laillisuustarkastukset ovat vakiinnuttamassa asemaansa hallinnon ja lainsäädännön kehittämisen välineinä.

Vuoden 2013 aikana tarkastusvirasto sai päätökseen vuoden 2012 kuntavaalien vaalirahoitusvalvonnan. Euroopan komissio arvioi unionin ensimmäisessä korruption vastaisessa raportissaan vuoden 2014 alussa (KOM (2014) 38) myönteisesti vaali- ja puoluerahoituksen avoimuutta ja Euroopan neuvoston korruption vastaisen maaryhmän GRECO:n kantoihin yhtyen piti puoluerahoituksen avoimuutta turvaavaa suomalaista järjestelmää ja samalla myös VTV:n valvontaa esimerkkinä maailmalle. Komission raportin analyysissä oli monilta osin vaali- ja puoluerahoituksen osalta kriittisissä arvioinneissa tukeuduttu valtiontalouden tarkastusviraston vaali- ja puoluerahoituksen valvonnasta eduskunnalle antamiin kertomuksiin.

Työtä avoimen ja demokraattisesti vastuunalaisen Euroopan unionin turvaamiseksi

Kansainvälisessä yhteistyössä tarkastusvirasto on myötävaikuttanut osaltaan tilivelvollisuuden ja vastuunalaisuuden sekä avoimuuden toteuttamiseen Euroopan unionin pankkiunionissa ja talouspolitiikan koordinaatiossa. Suomi toimii puheenjohtajana EU:n valtiontalouden tarkastusvirastojen ja tilintarkastustuomioistuinten finanssipolitiikan tarkastuksen verkostossa. Tässä roolissa tarkastusvirasto oli keskeisessä roolissa järjestämässä EU:n tarkastusvirastojen pääjohtajien ja tilintarkastustuomioistuinten presidenttien ylimääräistä kokousta, joka lähetti yhteisen kannanoton Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle kesäkuun 2013 Eurooppa-neuvostoa varten avoimuuden, vastuunalaisuuden ja sen edellyttämän valvonnan turvaamisesta. Eurooppa-neuvosto osaltaan korostikin näitä seikkoja päätelmissään. Toinen tärkeä eurooppalainen keskustelu liittyy julkisen sektorin yhteisten eurooppalaisten EPSAS -tilinpäätösstandardien mahdolliseen käyttöönottoon Euroopan unionissa. Tarkastusvirasto on pyrkinyt osaltaan myötävaikuttamaan kustannustehokkaisiin ratkaisuihin, joilla saadaan parannettua hyvää hallintoa ja luotettavaa kuvaa jäsenvaltioiden julkisten talouksien tilasta sekä tuotettua päätöksentekijöitä palvelevaa tietoa.

Tarkkaa taloudenpitoa ja ennakoivaa henkilöstöpolitiikkaa

Tarkastusviraston tehollisesta työajasta suuntautui 74,3 prosenttia ulkoisille suoritteille, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna (75,4 prosenttia vuonna 2011). Osaamisen kehittämiseen ja sisäisiin kehittämishankkeisiin käytettiin vuonna 2013 edellistä vuotta enemmän työpäiviä. Ministeriöille ja eduskunnalle annetun tarkastusta ja valvontaa täydentävän asiantuntijatyön määrä on huomattava eli 11,7 prosenttia tehollisesta työajasta. Tarkastusviraston asiantuntijatoiminnan kysyntä on kasvussa. Tarkastusviraston toteutuneiden henkilötyövuosien nousi 4 henkilötyövuodella edellisvuodesta 141:een henkilötyövuodella sijaisten palkkaamisesta, virkavapailta paluun sekä eläköitymisiä ennakoivien virkajärjestelyiden johdosta. Ennakoivalla henkilöstöpolitiikalla ja henkilöstösuunnittelulla pyritään turvaamaan mahdollisimman pitkäjänteisesti nykyisellä määrärahasolla tarkastusviraston vaikuttava toiminta.

Tarkastusviraston strategisena taloudellisuustavoitteena on, ettei kulujen ja kustannusten kehitys taloussuunnittelukaudella ylitä kuluttajahintaindeksin kehitystä. Toiminnan kulut kasvoivat 5,8 prosenttia ja kustannukset 5,4 prosenttia vuoteen 2012 verrattuna eli enemmän kuin kuluttajahintaindeksin vuosimuutos 1,6 prosenttia. Taloudellisuuden mittarina käytetään myös ulkoisen suoritepäivän hintaa henkilötyövuotta kohden. Vuonna 2013 ulkoisen suoritepäivän hinta nousi 2,5 prosenttia ja oli 743 euroa. Vuonna 2011 alkaneella tarkastusviraston vakausta ja tehokkuusohjelman seurantakaudella toiminnan kulut ovat nousseet 3,2 prosenttia ja suoritepäivän hinta on noussut 7,5 prosenttia kun kuluttajahintaindeksin muutos on aikavälillä ollut 4,5 prosenttia. Tarkastusvirasto on näin edelleen saavuttamassa strategiset taloudellisuustavoitteensa kulujen kehityksen osalta, mutta kustannustavoitetta ei ole tarkastuspäivän hinnan osalta saavutettu.

Kokonaisarvio

Tarkastusvirasto on onnistunut oikein hyvin ja vaikuttavalla tavalla tehtävissään. Toiminnan laatu ja luottamus siihen ovat parantuneet. Kiitos tästä kuuluu osaavalle ja tehtävälleen omistautuneelle henkilökunnalle.

Tuomas Pöysti

Sisällys

Pääjohtajan katsaus	3
1 Toimintakertomus	11
1.1 Vaikuttavuus	11
1.1.1 Eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus	12
1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä sekä virheitä ja väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa	13
1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden hoitoon ja valvontaan sekä julkiseen hallintoon	14
1.1.4 Tarkastusviraston vaikutus tarkastusalan kansainväliseen yhteistoimintaan	16
1.2 Tuotokset ja laadunhallinta	18
1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	18
1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	19
1.2.3 Tarkastusviraston laatujärjestelmän toiminta	20
1.3 Toiminnallinen tehokkuus	22
1.3.1 Toiminnan tuottavuus	22
1.3.2 Toiminnan taloudellisuus	22
1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	22
1.5 Tilinpäätösanalyysi	28
1.5.1 Rahoituksen rakenne	28
1.5.2 Talousarvion toteutuminen	28
1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma	28
1.5.4 Tase	28
1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	28
1.7 Yhteenvedo havaituista väärinkäytöksistä	29
2 Talousarvion toteutumalaskelma	30
3 Tuotto- ja kululaskelma	31
4 Tase	32
5 Liitetiedot	33
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus	36
LIITTEET	
Työajan käyttö toimintayksiköittäin 1.1.–31.12.2013	38
Loppusuoritteet vuonna 2013	39
Organisaatio ja tehtäväjako	41

1 Toimintakertomus

Valtiontalouden tarkastusvirasto on perustuslaissa säädetty, varsinaisen valtionhallinnon tai eduskunnan alaisen hallinnon ulkopuolinen riippumaton tarkastus- ja valvontaviranomainen.

Tarkastusviraston perustuslaissa säädettyinä tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta ja laillisuutta sekä valtion talousarvion noudattamista. Tarkastusvirasto toteuttaa tehtäväänsä suorittamalla tuloksellisuustarkastusta, tilintarkastusta, laillisuustarkastusta sekä finanssipolitiikan tarkastusta. Valtiontalouden tarkastusvirasto toimii Suomessa Lissabonin sopimuksen mukaisena kansallisena tilintarkastuselimenä, joka toimii yhteistyössä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen (ETT) kanssa unionin varojen ulkoisessa valvonnassa.

Tarkastusviraston tehtäväksi on laissa ehdokkaan vaalirahoituksesta (273/2009) säädetty vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen, vaalirahoitusilmoitusten julkistaminen ja vaalirahoitusilmoitusten tarkistaminen. Puoluelaissa (10/1969, muutettu 683/2010) tarkastusviraston tehtäväksi on säädetty valvoa puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen toiminnassa puolueiden vastaanottamaa tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista.

Tarkastusviraston uusiin tehtäviin on vuoden 2013 alussa alkanut finanssipolitiikan riippumaton valvonta, josta kansallisesti säädetään talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta ja ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista annetussa

laissa (869/2012) ja valtiontalouden tarkastusvirastossa annetussa laissa (muutettu lailla 870/2012). Finanssipolitiikan valvontatehtävä perustuu unionioikeudessa Euroopan unionin vakaussopimukseen sekä unionin lainsäädäntöön (EU:n budjettikehysdirektiivi 2011/85/EU ja budjettisuunnitelmiin ennakovalvonta-asetus (EU) 473/2013). Finanssipolitiikan valvontatehtävä on uusi lakisääteinen tehtävä, joka liittyy kiinteästi tarkastusviraston suorittamaan finanssipolitiikan tarkastukseen. Uuden valvontatehtävän toteuttamiselle on vuoden 2013 aikana järjestetty tarvittavat puitteet ja prosessit.

1.1 Vaikuttavuus

Tarkastusvirasto tukee eduskuntaa sille kuuluvan lainsäädäntövallan, valtiontaloudellisen vallan ja valvontavallan käytössä ja on siten osa eduskunnan finanssivaltaa toteuttavaa ja turvaavaa perustuslaillista järjestystä.

Tarkastusviraston päämääränä on edistää tuloksellista ja korkealaatuista valtion taloudenhoitoa. Keskeisenä näkökulmana on varmistaa, että valtion talousarvion ja valtion tulojen keräämiseen ja valtion varojen käyttämiseen liittyvän lainsäädännön yhteydessä asetetut yhteiskuntapoliittiset tavoitteet saavutetaan ja että hallitus ja hallinto ovat ryhtyneet tarpeellisiin toimiin niiden saavuttamiseksi. Vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvonnassa tavoitteena on edistää vaali- ja puoluerahoituksen avoimuutta sekä kansalaisten oikeutta arvioida poliittisten puolueiden ja julkisissa luottamustehtävissä toimivien sidonnaisuuksia. Tavoitteena on myös ehkäistä korruptiota ja epäasiallisiin sidonnaisuuksiin perustuvaa vaikuttamista tasavallan presidentin, kansanedustajien, kunnanvaltuutettujen ja puolueiden toimintaan.

Tarkastusviraston visiona VTV2020 on, että suomalainen valtiontalouden hoito on malli maailmalle. Kertomusvuoden aikana toteutetun viraston maineselvityksen perusteella tarkastusvirasto on jo edesauttanut vision toteutumista sidosryhmiensä, erityisesti valtionhallinnon ja eduskunnan mielestä. Vision toteutumisen kannalta olennaisiksi seikoiksi nousivat maineselvityksessä erityisesti viraston vuorovaikutuksen laatu ja osallistuminen julkishallinnon kehittämiseen. Myös toiminnan ja tarkastusten laatu sekä rohkeus puuttua asioihin nähtiin olennaisiksi vision toteutumisen kannalta.

Valtiontalouden ulkoisen tarkastuksen yhteiskunta- ja kansalaistulokset, ja siten toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus, muodostuvat kolmella alueella.

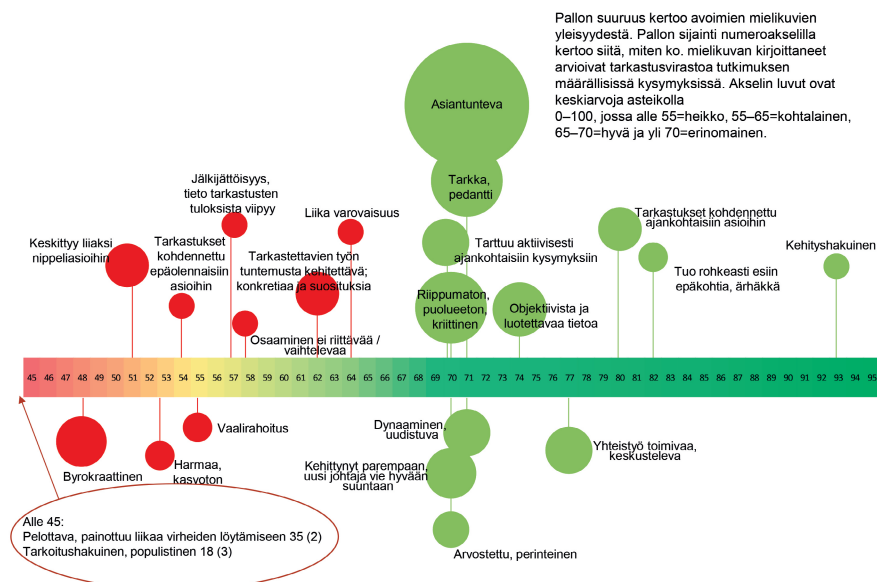
Tarkastusviraston toiminnan merkittävin vaikuttavuuden alue on tarkastuksen ennaltaehkäisevä ja vastuullistava vaikutus. Kaksi muuta vaikuttavuuden aluetta ovat taloudellisuus- ja tuloksellisuustietojen sekä hallinnon sisäisen valvonnan ja ohjauksen toimi-

vuuden varmentaminen sekä tarkastuksella aikaan saatavat konkreettiset korjaukset ja kehittämistoimet. Varmennustehtävä osaltaan tukee tulevaisuudessa tehtävää taloudellista päätöksentekoa varmentamalla päätöksenteon tietoperustaa.

1.1.1 Viraston eduskunnan budjetti- ja lainsäädäntövaltaa tukeva vaikutus

Tarkastusvirasto seuraa eduskunnan tarkastusvaliokunnan mietintöjen perusteella eduskunnan kannanottojen toteutumista, jos niissä on edellytetty hallituksen raportointia asiasta tai jos tarkastusviraston tarkastustoiminta on kohdistunut kannanottoon liittyviin asioihin.

Tarkastusvaliokunnan mietinnöissä esille nostetut asiat perustuvat pääsääntöisesti tarkastusviraston kertomuksissa eduskunnalle esitettyihin keskeisiin havaintoihin ja kannanottoihin. Eduskunnan kannanotot liittyvät merkittäviin asioihin, joissa muutosten aikaansaaminen on hidasta. Sen vuoksi kan-

Kuvio 1 VTV:n maineeseen voimakkaimmin vaikuttavat mielikuvat (keskiarvoja, indeksi 0–100; alle 55=heikko, 55–64=kohtalainen, 65–70=hyvä, yli 70=erinomainen)

Lähde: Pohjoisranta Burson-Marsteller Oy: Valtiontalouden tarkastusviraston mainetutkimus 2013.

nanottoon liittyvää asiaa seurataan myös pidemmällä ajanjaksolla. Vuosittain eduskunta on antanut 2–4 kannanottoa, joihin on liitetty hallituksen raportointivelvollisuus. Tuloksellisuustarkastus seuraa eduskunnan esittämien kannanottojen toteutumista ja raportoi havainnoistaan osana vuosittain eduskunnalle annettavaa vuosikertomusta.

Tarkastusviraston maineselvityksen 2013 mukaan kansanedustajien arviot viraston tuottaman tiedon hyödyllisyydestä ovat vuodesta 2008 selvästi parantuneet. Muun muassa vuosikertomus eduskunnalle tunnetaan aiempaa paremmin.

1.1.2 Viraston hyviä käytäntöjä edistävä ja virheitä ja väärinkäytöksiä ehkäisevä vaikutus hallinnossa

Tarkastusvirasto seuraa oman raportointinsa vaikutuksia ja tarkastushavaintojen perusteella aloitettuja toimia. Seurannan tavoitteena on tehostaa tarkastustoiminnan ennaltaehkäisevää ja vastuullistavaa vaikutusta. Tarkastusvirasto toimii kestävän julkisen hallinnon ja julkisen talouden uudistajana valtionhallinnossa. Tarkastusvirasto on edistänyt valtion ohjausjärjestelmien ja ohjauspolitiikan uudistamista vuoden 2013 valtiopäiville annetussa vuosikertomuksen erityisteeman eli valtioneuvoston ohjauspolitiikan tarve ja päätöksenteon tietoperustan luotettavuus kautta. VTV on edistänyt tuloksellisuustarkastuksen kautta valtion ICT-toimintojen uudistamista ja kehittymistä. Lisäksi finanssipolitiikan tarkastus on osaltaan tuonut esille julkisen talouden kestävyuden merkityksen ja tilintarkastus on toiminut valtion taloudenhoidon kehittymisen eteenpäin viejänä.

Vuoden 2012 tilintarkastusten yhteydessä selvitettiin edellisen vuoden tilintarkastuskertomuksiin sisältyneiden ilmoitusvelvollisuuksien vaikuttavuutta. Vuoden 2011 tilintarkastuskertomuksissa ilmoitusvelvollisuus annettiin kolmelle virastolle ja laitokselle. Kaikkien osalta ilmoitusvelvollisuus uusittiin joko kokonaan tai osittain vuonna 2012 (3 vuonna 2011, 3 vuonna 2010).

Tuloksellisuustarkastus seuraa antamiinsa kertomuksiin sisältyneiden kannanottojen toteutumista. Yksittäisten tuloksellisuustarkastusten vaikutuksia tarkastuskohteisiin arvioidaan jälkiseurannoilla, jotka toteutetaan pääsääntöisesti noin kolmen vuoden kuluttua kertomuksen antamisesta.

Vuonna 2013 valmistui 19 jälkiseurantaraporttia, joissa arvioitiin yhteensä 124 tarkastusviraston antaman suositusten toteutumista.

Arvioituista suosituksista 18 prosenttia oli toteutunut täysin tai lähes täysin, 50 prosenttia oli toteutunut jossain määrin ja 32 prosenttia oli toteutunut vain vähän tai ei lainkaan. Täysin tai lähes täysin toteutuneiden suositusten osuus oli pudonnut lähes puoleen edellisvuoden tasosta. Päätöksenteon tietoperustan parantamiseen tähtäävät toimenpidesuosituksiset eivät edelleenkään ole edenneet kovinkaan hyvin. Jossain määrin vähän tai ei lainkaan toteutuneiden suositusten osuuden kasvua selittää myös se, että jälkiseuranta-ajan puitteissa oli vaikea arvioida luonteeltaan laajakantoisten, useita toimijoita koskevien toimenpidesuosituksien etenemistä.

Vuoden 2012 kuntavaalien vaalirahoitusvalvonta valmistui tarkastusvirastosta kertomusvuonna 2013. EU-tasolla on kiinnitetty myös huomiota Euroopan unionin ensimmäisessä korruption vastaisessa raportissa vaali- ja puoluerahoituksen avoimuuden tärkeyteen. Euroopan komissio (KOM (2014) 38) on pannut merkille raportissaan suomalaisen järjestelmän avoimuuden puoluerahoituksen osalta, joka pitää sisällään tarkastusviraston valvonnan puoluerahoituksessa. On myös huomioitava, että komission raportissa oli otettu esille VTV:n vaali- ja puoluerahoituksen valvonnan eduskunnalle antamat kertomukset.

1.1.3 Viraston vaikutus kansalaisten luottamukseen asianmukaiseen valtiontalouden hoitoon ja valvontaan sekä julkiseen hallintoon

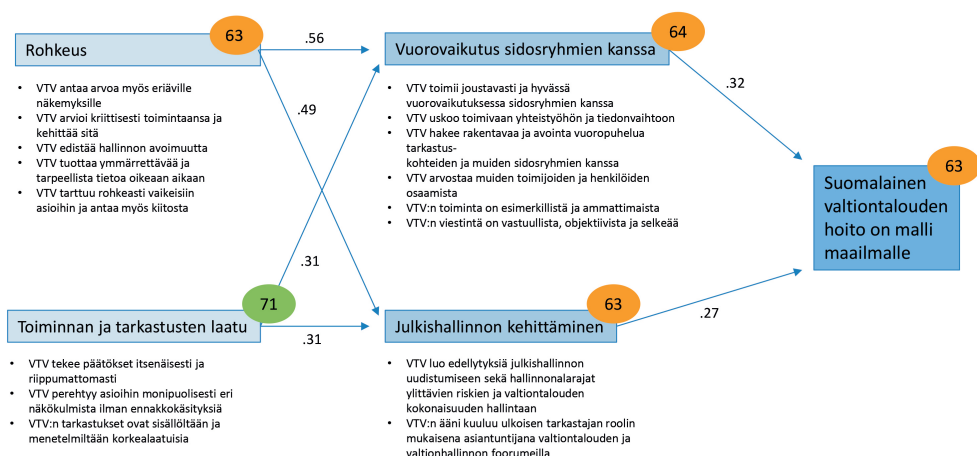
Valtiontalouden ulkoinen tarkastus osaltaan ylläpitää perusteltua luottamusta valtiontalouden hyvään hoitoon ja yleensä hallituksen ja valtionhallinnon toimintaan. Tarkastuksen yhtenä tavoitteena on vastuullistaa hallintoa hyvään taloudenhoitoon. Se tapahtuu varmentamalla ja tarkastamalla lain ja talousarvion noudattamista sekä hyvää ja tuloksellista taloudenhoitoa. Lisäksi tuodaan avoimesti esille kehittämistarpeet ja epäkohdat. Luottamus julkisen hallintoon ja sen toimintaan on kansankunnan sosiaalista pääomaa, jonka kehitystä on vaikeaa mitata tai arvioida vuosittaisessa tulosraportoinnissa. Luottamuksella on taloudellistakin merkitystä valtion kyvyllä tehdä taloudenhoidossa tarvittaessa vaikeita päätöksiä.

Tarkastusviraston kyky edistää kansalaisten luottamusta valtionhallintoon ja valtiontalouteen pohjautuu viraston hyvään

maineeseen. Tarkastusviraston mainetutkimuksen perusteella virastolla on hyvä maine luotettavana tiedon tuottajana sen sidosryhmien, etenkin eduskunnan ja valtionhallinnon keskuudessa ja myös kansalaiset tuntevat viraston entistä paremmin.

Selvityksen perusteella VTV:n hyvää mainetta rakentavat voimakkaimmin mielikuvat kehittyvästä ja rohkeasta toimijasta, tarkastusten oikeasta kohdentamisesta sekä sujuvasta yhteistyöstä. Virastoon yleisimmin liitettävä mielikuva on asiantuntijuus. Tarkastusvirasto tukee demokratian toimivuutta sekä tarjoaa edellytyksiä julkiselle keskustelulle valtiontalouden hoidosta tuottamalla objektiivista ja luotettavaa tietoa valtion taloudenhoidosta, valtion taloudenhoidon tuloksellisuudesta sekä talousarvion ja finanssipolitiikan sääntöjen noudattamisesta.

Vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvonta toteuttaa kansalaisten oikeutta saada tietää ja arvioida puolueiden ja julkisissa luottamustehtävissä toimivien taloudellista sidonnaisuuksista. Tällä on selkeästi korruptiota ennaltaehkäisevä ja hyvää hallintoa

Kuvio 2 Näkemyksiin VTV:n vision toteutumisesta vaikuttavat arviot (keskiarvoja, indeksi 0–100; alle 55=heikko, 55–64=kohtalainen, 65–70=hyvä, yli 70=erinomainen)

Lähde: Pohjoisranta Burson-Marsteller Oy: Valtiontalouden tarkastusviraston mainetutkimus 2013.

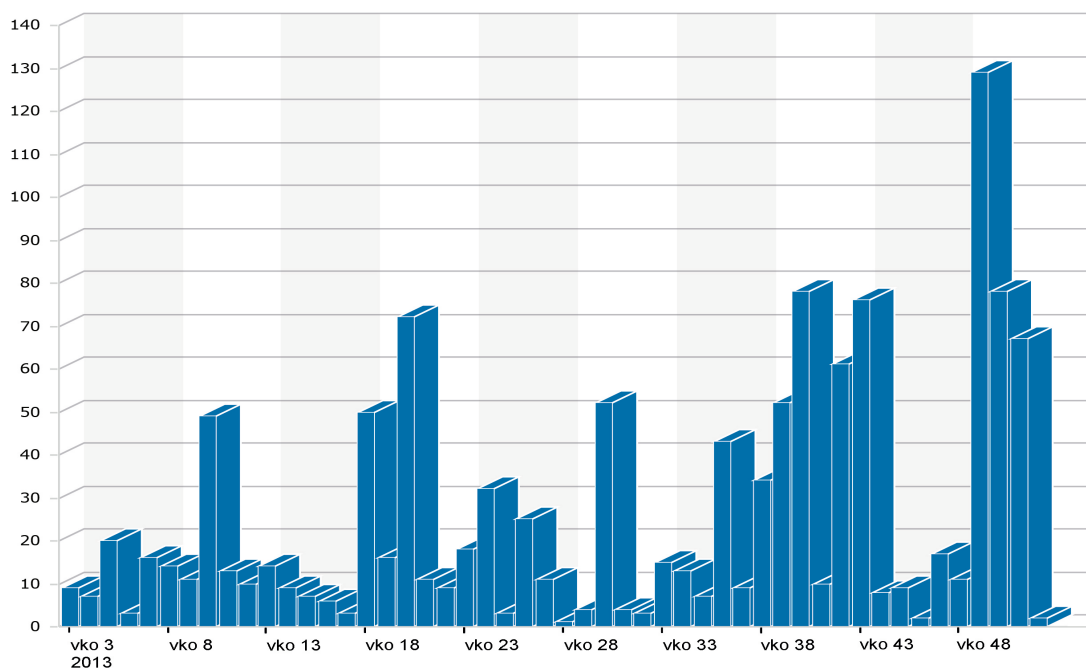
edistävä vaikutus. Valtiontalouden ulkoinen tarkastus ja vaali- ja puoluerahoituksen laillisuusvalvonta ovat osa korruptiota ehkäisevää ja hyvää hallintoa edistävää institutionaalista järjestelyä. Vaali- ja puoluerahoituksen valvonta on myös laajentanut tarkastusviraston tehtäväalaa yleisen laillisuusvalvonnan piiriin.

Varmentamalla hallinnon tilivelvollisuuden toteutumista tuloksellisuustarkastus osaltaan vahvistaa kansalaisten odotuksia hyvästä ja tuloksellisesta taloushoidosta. Tarkastustiedon avulla kansalaisilla on myös mahdollisuus itse arvioida valtion viranomaisten toimintaa ja sen tuloksia. Osa tuloksellisuustarkastuksista ja niiden tuloksista on kiinnostanut kansalaisia myös välittömästi ja saanut aikaan vilkasta kansalaiskeskustelua. Nämä ovat myös tarkastusviraston maineselvityksen 2013 mukaan niitä tekijöitä, joilla parhaiten rakennetaan positiivista mainetta. Edelleen maineselvityksen mukaan tarkastusviraston tunnettuus kansalaisten keskuudessa on vuodesta 2008 selvästi parantunut. Maineselvityksen tulokset tukevat näkemystä siitä, että tarkastustoiminnan

vaikuttavuus kansalaisnäkökulmasta on kehittynyt positiiviseen suuntaan

Tarkastusviraston henkilökunnan ja sidosryhmien välisellä vuorovaikutuksella on vahva yhteys viraston maineeseen, ja tarkastusvirasto onkin panostanut henkilöstön vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Lisäksi viraston kannanottoja mediassa arvostetaan paljon ja myös niiden suunnitelmallisuutta on kertomusvuonna kehitetty muun muassa mediavalmennuksen avulla.

Viraston ja hallinnon välisen vuorovaikutuksen ja avoimuuden kehitykseen ovat vaikuttaneet myös vuonna 2013 käyttöön otetut yhteiset linjaukset tarkastuskertomusluonnoksia koskevien lausuntojen julkaisemiseen. Tarkastuskohteilta pyydetään yhdenmukaisesti lausunnot finanssipolitiikan tarkastuksen, laillisuustarkastuksen ja tuloksellisuustarkastuksen kertomusluonnoksiin. Tarkastuskohteiden lausunnot julkaistaan viraston verkkosivustolla hyvän tarkastusviestinnän ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Ne ovat siten avoimesti kansalaisten sekä valtionhallinnon viranomaisten saatavilla.

Kuvio 3 Mediaosumien määrä viikoittain vuonna 2013. Suurimmat piikit ajoittuvat tarkastusten julkaisuun sekä erityisesti sellaisiin viikkoihin, jolloin tarkastusvirasto on näkynyt televisiossa

Tarkastusvirasto antoi kertomusvuoden aikana yhteensä 26 tiedotetta ja järjesti kaksi tiedotustilaisuutta. Virasto näkyi tiedotusvälineissä hyvin, mediaosumia tuli reilu tuhat. Yksittäisten tarkastusten tulosten lisäksi tiedotusvälineitä kiinnostivat erityisesti kuntavaalien rahoitus, puoluerahoitus sekä tarkastusviraston kanta valtiovarainministeriön konsulttipalveluiden hankintaan. Tarkastustuloksista medialle kiinnostavimpia olivat ihmisläheiset aiheet kuten sotainvalidit tai erityisopetus sekä toisaalta suoraan julkishallinnon rahankäyttöön liittyvät tarkastukset.

Viestinnän linjaukset perustuvat perustuslain 12 §:ssä säädettyyn julkisuusperiaatteeseen, julkisuuslakiin (621/1999) sekä niin sanottuun viestintäasetukseen (1030/1999). Viestinnässä otetaan myös huomioon tarkastusviestinnän laatua koskevat ISSAI-standardit ja valtionhallinnon viestintäsuositus (2010). Finanssipolitiikan valvonnan viestintää ohjaavat myös EU:n vakaussopimuksen toimeenpano ja finanssipolitiikan korjausmekanismeja koskevien yhteisten eurooppalaisten periaatteiden sekä unionin lainsäädännön vaatimukset avoimesta viestinnästä ja osallistumisesta julkiseen keskusteluun.

1.1.4 Tarkastusviraston vaikutus tarkastusalan kansainväliseen kehitykseen ja kansainvälisen yhteistoiminnan ympäristöön

Tarkastusviraston kansainvälisessä toiminnassa keskeinen painopiste oli vuonna 2013 finanssipolitiikassa, finanssi- ja talouskriisissä ja sen rahoitusjärjestelyjen tarkastuksessa. Finanssi- ja talouskriisin edellyttämää yhteistyötä kansallisten tarkastusvirastojen kanssa toteutettiin toimimalla INTOSAI Task Force Global Financial Crisis -työryhmässä alatyöryhmän puheenjohtajana. Alatyöryhmä loppuraportti tuli osaksi työryhmän kokonaisraporttia, joka esiteltiin INTOSAI:n kongressissa Pekingissä vuoden 2013 loka-kuussa.

Tämän lisäksi tarkastusvirasto suuntasi vuonna 2013 toimintaa ympäristökysymysten tarkastukseen. Tarkastusvirasto on jä-

sen INTOSAI:n ja EUROSAI:n ympäristötyöryhmissä (Working Group on Environmental Auditing). Näissä työryhmissä tarkastusvirasto on korostanut valtiontaloudellisen näkökulman tärkeyttä ympäristöaiheiden tarkastamisessa.

Tarkastusvirasto oli INTOSAI WGEA-ryhmän ohjausryhmän jäsenen kaudella 2011–2013. Tarkastusviraston vastuulla oli kestävän kehityksen raportointiin liittyvä tutkimushanke, joka julkaistiin kesäkuussa 2013. Tutkimuksen (Sustainability Reporting: Concepts, Frameworks and the Role of Supreme Audit Institutions) mukaan tarkastusvirastojen tulisi seurata kestävän kehityksen raportoinnin kehittymistä yksityissektorilla ja pohtia rooliaan siinä tapauksessa, että uudet integroidut raportointivaatimukset leviävät julkiselle sektorille. Tällöin tulisi myös huolehtia siitä, että julkisen sektorin erityispiirteet otetaan riittävästi huomioon.

Tarkastusvirastolle annettiin vuoden 2013 alusta voimaan tulleella lailla (869/2012) riippumattoman finanssipolitiikan valvojan rooli (IFI eli Independent Fiscal Institution), jonka mukaisesti tarkastusvirasto valvoo osana valtiontalouden hoidon tarkastamista Euroopan unionin vakaussopimuksessa ja EU:n budjettikehysdirektiivissä olevien säännösten noudattamista. Kertomusvuonna VTV on ollut vaikuttamassa vuosittaiseen riippumattomien finanssipolitiikan valvontaelinten kansainvälisten yhteistyöverkostojen kokouksessa (OECD Parliamentary Budget Officials and Independent Fiscal Institutions sekä EU:n riippumattomien finanssipolitiikan verkostossa (EUNIFI)). Finanssipolitiikan valvontatehtävässä tarkastusvirastolla on merkittävää kahdenvälistä tietojenvaihtoa ja yhteistyötä Euroopan komission kanssa. Lisäksi tarkastusvirasto osallistuu finanssipolitiikan valvontatehtävän puitteissa Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n järjestämään asiantuntijayhteistyöhön.

Tarkastusvirasto toimi jäsenenä aktiivisesti sekä INTOSAI:n avainindikaattoriöryhmässä että julkisen velan tarkastamista kehittävässä työryhmässä. Jälkimmäinen työryhmä jatkaa julkisen velanhallinnan tar-

kastamisen kansainvälisten standardien uudistamista. Velanhallinnan kansainvälisten standardien käytöllä ja niitä varmentavilla ulkoisilla tarkastuksilla voidaan osaltaan tukea kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakautta, millä on puolestaan välillisiä taloudellisia vaikutuksia myös Suomen kansantaloudelle.

Lisäksi tarkastusvirasto toimi Euroopan unionin ylimpien tarkastuselinten muodostaman yhteyskomitean alaisuudessa toimivan finanssipolitiikan tarkastusverkoston puheenjohtajana. Tarkastusvirasto on korostanut aktiivisesti tilivelvollisuuden ja läpinäkyvyyden sekä julkisen ulkoisen tarkastuksen merkitystä myös EU-maiden ylimpien tarkastusviranomaisten pääjohtajien Contact Committee -kokouksessa, joka antoi toukuussa 2013 julkilausuman tarkastamisen ja tilivelvollisuuden merkityksestä EMU:n ja EU:n talouspolitiikan hallinnan ja ohjauksen osalta. Eurooppa-neuvosto katsoi kesäkuun 2013 kokouksessaan, että Contact Committee'n julkilausuman periaatteet ovat tärkeitä, ja kokouspäätelmissään Eurooppa-neuvosto otti esille vahvemman demokraattisen legitimitetin ja tilivelvollisuuden asiaan liittyen.

Euroopan komissio (Eurostat) on käynnistänyt EU:n jäsenmaiden yhteisten julkisen hallinnon tilinpäätösstandardien kehitystyön. Mahdollisten uusien EPSAS-standardien (European Public Sector Accounting Standards) tavoitteena on komission mukaan parantaa taloudellisen tiedon läpinäkyvyyttä, harmonisoida jäsenmaiden tilinpäätöstietoja ja mahdollistaa parempi vertailtavuus jäsenmaiden kesken. Kehitystyön lähtökohdaksi komissio on esittänyt kansainvälisiä IPSAS-tilinpäätösstandardeja. Valtiontalouden tarkastusvirasto on seurannut EPSAS-standardien valmistelua ja vaikuttanut standardien kehitystyöhön yhteistyössä kansallisten toimijoiden kanssa. EU-tasolla tarkastusvirasto on aktiivisella panostuksella ja asiantuntemuksella tuonut osaamisensa ja tietotaitonsa EPSAS -työhön eri tasoilla, mm. EU:n korkean tason konferenssissa ja EU-työryhmissä. VTV vaikutti myös Euroopan komission julkisen kuulemisen kautta valmistele-

mällä näkemyksensä EPSAS -hallintamalliin ja avainperiaatteisiin.

Tarkastusvirastojen pohjoismaisen yhteistyön uudistamisen toimeenpanoa jatkettiin kertomusvuonna. Yhteistyössä korostuu aikaisempaa enemmän sen tarveperuutaisuus, keskinäinen oppiminen, tiedon jakaminen ja organisaatioiden hyötyminen. Pohjoismaisilla tarkastusvirastoilla on paljon opittavaa toisiltaan esimerkiksi tarkastusmenetelmien kehittämisessä ja hyvien käytäntöjen soveltamisessa. Vuoden 2013 pääjohtajakokouksessa keskusteltiin muun muassa valtion- ja kansantalouden riskianalyysistä, tietoturvariskien tarkastamisesta ja EPSAS/IPSAS-tilinpäätösstandardeista.

Tarkastusvirasto jatkoi kertomusvuonna aiemmin tehdyn kansainvälisen vertaisarviointiryhmän viraston laadunhallintajärjestelmän toimivuuteen ja standardien mukaisuuteen kohdistuneen arvioinnin perusteella tehtyjen kehittämistavoitteiden toteutumisen seuranta. Tarkastusvirasto teki lisäksi kertomusvuoden aikana sopimuksen osallistua yhdessä Euroopan tilintarkastustuomioistuimen ja Norjan tarkastusviraston kanssa Liettuan tarkastusviraston vertaisarviointiin. Tarkastusviraston vastuulla on tuloksellisuustarkastuksen ja tilintarkastuksen arviointi.

Tarkastusvirasto osallistui Ruotsin tarkastusviraston (Riksrevisionen) vertaisarviointiin yhdessä Iso-Britannian tarkastusviraston (National Audit Office) kanssa. Tarkastusviraston osuus arvioinnissa koski tuloksellisuustarkastusta. Vertaisarviointi tehtiin pääosin vuonna 2013 ja siitä tehty loppuraportti luovutettiin Riksrevisionenille joulukuussa 2013. Vertaisarviointilla tuettiin pohjoismaista tarkastuksen kehittämistä ja samalla VTV sai oppia myös omaan tarkastustoimintaan.

1.2 Tuotokset ja laadunhallinta

1.2.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Finanssipolitiikan tarkastus- ja eduskuntakertomuksia annettiin vuonna 2013 yhteensä 3 kappaletta. Finanssipolitiikan tarkastuskertomuksien kautta painottuu vankka asiantuntijatoiminnan suoritteiden määrä, joka on kertomusvuonna keskittynyt laajamittaisesti eduskunnan valiokuntakuulemisiin ja niiden valmisteluun (ylin johto 10 kpl ja finanssipolitiikan tarkastus 5 kpl) sekä finanssipolitiikan tarkastuksen kansainvälisiin ja kotimaisiin asiantuntijatehtäviin ja lukuisiin asiantuntijaesityksiin sekä kotimaisessa että Euroopan unionin kentässä. Finanssipolitiikan tarkastuksen osuus viraston ulkoisesta asiantuntijatyöstä oli 28,5 prosenttia. (28,3 % 2012).

Ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain (273/2009) 10 §:ssä on säädetty valtiontalouden tarkastusviraston vaalirahoituksen ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvontatehtävästä ja tästä tehtävästä eduskunnalle vaalikohtaisesti annettavista kertomuksista.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antoi vuonna 2013 kertomuksen eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2013 kuntavaaleissa (18/2012 vp).

Tarkastusvirasto toteutti vuoden 2013 aikana sille puoluelaisissa (10/1969, muutettu 683/2010) säädettyt tehtävät. Puoluelain nojalla vastaanotettiin puolueilta, puolueyhdistyksiltä ja puolueiden lähiyhteisöiltä puoluelaisissa säädettyjä ajantasaisia ilmoituksia niiden saamista tuista. Samoin tarkastusvirasto huolehti, että sen valvottavat yhteisöt ja säätiöt toimittivat tilinpäätökset ja tilintarkastuskertomukset ilmoitusrekisteriin. Tarkastusvirasto toteutti lisäksi puoluelain nojalla yhteensä 20 tarkastusta puolueorganisaatioissa ja lähiyhteisöissä. Tarkastuksista raportoidaan eduskunnalle puoluelain 9 e §:n tar-

koittamassa kertomuksessa vuoden 2014 keväällä.

Tilintarkastus on tarkastusviraston tarkastussuunnitelman mukaisesti raportoinut vuonna 2013 varainhoitovuoteen 2012 kohdistuvan valtion tilinpäätöksen ja tilinpäätöskertomuksen tilintarkastuksen ja antanut 69 kirjanpitoyksikköä, talousarvion ulkopuolista valtion rahastoa tai ministeriön tulohajauksessa olevaa virastoa koskevan tilintarkastuskertomuksen. Laillisuustarkastuskertomuksia annettiin vuonna 2013 kaksi. Laillisuustarkastuksia tehtiin lisäksi tilintarkastusten yhteydessä, ja niistä raportoitiin tilintarkastuskertomuksissa. Tilintarkastuksen osuus viraston ulkoisesta asiantuntijatyöstä oli 17,6 prosenttia (11,9 % 2012).

Vuonna 2013 valmistui 14 tuloksellisuustarkastusta. Näistä 11 raportoitiin tarkastuskertomuksena ja yksi osana viraston erilliskertomusta. Yksi tarkastus päätettiin esiselvitykseen ja yhdistettiin toiseen tarkastukseen ja yksi tarkastus päätettiin kirjeeseen ja muistioon. Lisäksi valmistui selvitys "Tutkimus-, koulutus- ja innovaatiotoiminnan hyödyntäminen kiinteistö- ja rakennusallalla". Julkaisun lähtökohtana on VTV:n 11.4.2013 järjestämä työpaja "Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) ja osaamisen hyödyntäminen KIRA -klusterissa". Kertomusvuonna valmistui myös tarkastusviraston johtaman INTOSAI:n ympäristötyöryhmän kestävä kehityksen raportointihankkeen loppuraportti "Sustainability reporting: Concepts, Frameworks and the Role of Supreme Audit Institutions".

Lisäksi viraston julkaisusarjassa julkaistiin professori Jyrki Talan tekemä selvitys "Lainvalmistelun laatu ja kehittämistarpeet", joka tukee lainsäädännön laadun tarkastamista virastossa. Tuloksellisuustarkastuksen osuus viraston ulkoisesta asiantuntijatyöstä oli 53,9 prosenttia. (59,8 % 2012).

Jälkiseurantaraportteja tuloksellisuustarkastus on kertomusvuonna laatinut 19 kappaletta. Tavoitteena ollutta 13 valmistuneen tarkastuskertomuksen määrää eikä tavoitteena ollutta jälkiseurantaraporttien määrää, 20, ei aivan saavutettu.

Tarkastusvirasto on kertomusvuonna antanut yhteensä 22 asiantuntijalausuntoa eri ministeriöiden lainvalmistelu- ja muihin hankkeisiin. Eduskunnalle annettiin pääasiassa valiokuntakuulemisiin liittyen yhteensä 32 lausuntoa.

Kertomusvuosi oli uuden strategiakauden (2013–2020) ensimmäinen vuosi. Kertomusvuonna tarkastustyön kehittämisen painopisteinä olivat erityisesti valtiontaloudellisen näkökulman terävöittäminen tarkastustyössä sekä tarkastusraportoinnin uudistaminen.

Tarkastusvirasto vastaanotti vuonna 2013 yhdeksän (16 kpl 2012, 22 kpl 2011) valtion viranomaisen tekemää ilmoitusta toiminnassaan tehdystä valtion varoihin tai omaisuuteen kohdistuneesta väärinkäytöksestä.

Lisäksi valtion virastot ja laitokset ilmoittivat tarkastusvirastolle yhdeksän tapausta (7 kpl 2012, 13 kpl 2011), joissa oli kyse valtionavun saajan epäilyistä väärinkäytöksestä. Tarkastusvirasto on myös saanut tiedoksi EU -tukia hallinnoivilta virastoilta tukien valvontaa koskevat ilmoitukset.

Tarkastusvirasto vastaanotti kertomusvuoden aikana 51 yksityishenkilöiden ja yhteisöjen tekemää valtiontalouden koettua epäkohtaa koskevaa kantelua (55 kpl 2012 ja 67 kpl 2011). Kanteluasioita käsiteltiin kertomusvuoden aikana yhteensä 52 (67 kpl 2012 ja 58 kpl 2011).

1.2.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Finanssipolitiikan tarkastus

Kertomusvuonna annettiin eduskunnalle finanssipolitiikan tarkastuksen vaalikauden puoliväliraportti, joka loi osaltaan edellytyksiä julkisen talouden keskustelulle ja hallituksen talouspoliittisen päätöksenteon arvioinnille. Tarkastusvirasto totesi, että kestävyysvajeen umpeen kuominen ja julkisen talouden vakauttaminen edellyttävät rakenteellisia uudistuksia. Menotason sopeuttaminen ja uudelleenkohdennukset edellyttävät

menorakenteen ja menojen lainsäädännöllisten ja muiden perusteiden perusteellista läpikäyntiä. Tämä tarkoittaa käytännössä huolellisten menokartoitusten laatimista erityisesti vaalikauden puolivälissä ja lopussa. Tarkastusviraston mukaan sopeutustoimissa on tarpeen arvioida kuntien ja valtion tehtäviä sekä kohdentaa säästöjä myös etuusjärjestelmiin, valtionosuuksiin ja -avuksiin sekä valtion antamiin tukiin. Kestävyysvajeen umpeen kuomisen näkökulmasta valtiontalouden kehysten suppea kattavuus on haaste. Julkisten palveluiden järjestämisen kuluista valtaosa on kuntien menoja. Täten tarkastusvirasto nosti esille tarpeen suunnitella ja seurata julkista taloutta laajempaan kokonaisuutena. Tarkastusvirasto toi näitä julkisen talouden kehittämisenäkökulmia esille myös valtiovarainministeriön johtamassa julkisen talouden suunnitelman valmistelussa. Vaalikauden puoliväliraportissa nostettiin esille myös terveen kilpailun merkitys talouden rakenteellisissa uudistuksissa.

Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman yhteydessä linjattiin toteutettavaksi kuntatalouden uusi ohjausmalli, jossa toteutetaan useita valtiontalouden tarkastusviraston aikaisemmin esittämiä suosituksia julkisen talouden tarkastelusta kokonaisuutena, kuntien rahoituksen ja tehtävien yhteisestä tarkastelusta sekä valtion kunnille asettamista velvoitteista kunnille aiheuttamille kustannuksille asetettavasta katosta eli velvoitekehyyksestä. Finanssipolitiikan tarkastuksen suositukset ovat näin laajoissa asioissa hiljalleen toteutuneet kohtuullisessa määrin. Finanssipolitiikan tarkastus on näin osaltaan ottamassa paikkansa finanssipolitiikan tietoperustan varmentajana ja julkisen talouden kestävä hoidon ja uudistamisen edistäjänä.

Finanssipolitiikan tarkastus toteutti kertomusvuonna rakenteellisen eli suhdannekorjatun jäämän laskennan tarkastuksella eduskunnan ja valtiovarainvaliokunnan mietinnön (VaVM 38/2012 vp) toivetta ja VTV varmensi tarkastuksella rakenteellisen jäämän laskennan sisältöä ja avasi laskelmien läpinäkyvyyttä. Tarkastusviraston oli tarpeellista

tehdä oman arvionsa Suomen rakenteellisesta jäämästä ja varmistaa näin komission laskelmien laatua ja luotettavuutta.

Tuloksellisuustarkastus

Laatutavoitteena oli, että kaikki tuloksellisuustarkastukset tehdään tuloksellisuustarkastuksen ohjeen tai sitä tarkentavan alemman tasoisen ohjeen mukaisena ja että tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö arvioi kaikkien valmistuneiden tarkastusten laadun siten, että valmistuneen kertomuksen arvioinnista vastaa pääosin tarkastusprosessiin osallistumaton päällikkö. Nämä tavoitteet toteutuivat. Tarkastuksen aikaisessa työnohjauksessa tapahtuvan seurannan ja jälkikäteisen laadunarvioinnin perusteella laatutason voi katsoa kokonaisuutena täytäneen ohjeessa asetetut vaatimukset. Arvioinnin perusteella tarkastusten laatu nousi edellisvuodesta ja oli keskimäärin varsin hyvällä tasolla. Eniten kehitettävää oli edelleen tarkastushavaintojen selkeässä esittämisessä ja erityisesti taloudellisesti merkittävien ja olennaisten asioiden oikeassa painotamisessa.

Laatutavoitteena oli myös, että kaikki yli 180 henkilötyöpäivän suuruiset tarkastukset valmistellaan aina ryhmätyönä. Tavoite toteutui kertomusvuonna valmistuneiden tarkastusten osalta yhtä lukuun ottamatta.

Tuloksellisuustarkastusten aikataulutavoitteena oli, että aloitettu tarkastus valmistuu 18 kuukauden kuluessa. Tällä pyritään varmistamaan tarkastustulosten ajankohdaisuus ja siten myös vaikuttavuus. Vuonna 2013 viisi tarkastuskertomusta valmistui tavoitteen mukaisesti 18 kuukauden kuluessa. Neljä tarkastusta myöhästyi tavoitteesta vain vähän, kaksi useamman kuukauden. Tämän lisäksi yksi tarkastus päätettiin kirjeeseen. Kaiken kaikkiaan tarkastushankkeet pysyivät aikaisempia vuosia paremmin suunniteluissa aikatauluissa. Vaikka tarkastuskertomusten valmistumisen aikataulutavoitetta ei sellaisenaan saavutettu, niin tärkeimpien tarkastustulosten ajankohdaisuus ja vaikuttavuus saavutettiin.

Palvelukykytavoitteena oli, että kaikkiin tarkastuksiin liittyviin eduskunnan valiokuntien kuulemispyyntöihin lähetetään asiantuntija. Myös hallinnon vastaavankaltaisiin tarkastuksiin liittyviin pyyntöihin ja lausuntopyyntöihin vastataan. Nämä tavoitteet toteutuivat.

Tilintarkastus ja laillisuustarkastus

Tilintarkastuksen ja laillisuustarkastuksen laadunhallinnan tavoitteena on, että kaikki tarkastukset suoritetaan tarkastusviraston tarkastusohjeen vaatimusten mukaisesti. Tilintarkastuspäällikkö valvoo tarkastusten tarkastusohjeen mukaisuutta osana ohjaustehtäväänsä. Tarkastuksenaikaisen valvonnan lisäksi toimintayksikössä tehtiin sisäistä laaduntarkastusta, joissa tilintarkastusryhmien esimiehet saivat tehtäväkseen toisessa tarkastusryhmässä suoritettujen tilintarkastusten laaduntarkastuksen.

Tilintarkastuskertomusten aikataulutavoitteena oli, että vuoteen 2012 kohdistuneet ministeriöiden tilintarkastukset valmistuvat 17.5.2013 mennessä, muiden kirjanpitoyksiköiden ja virastojen ja laitosten tilintarkastukset 11.5.2013 mennessä sekä valtion tilinpäätöksen tarkastus 20.5.2013 mennessä.

Tilintarkastuskertomukset valmistuivat tavoitteen mukaisesti. Aikataulutavoitteiden saavuttamistasoa voidaan pitää erittäin hyvänä.

Tilintarkastuskertomukset julkaistiin tarkastusviraston kotisivuilla ja painettu kokoomajulkaisu jaettiin keskeisille sidosryhmille.

Laillisuustarkastuskertomuksia annettiin kaksi ja niiden laadunhallinnassa noudatetaan pääosin samoja periaatteita kuin tilintarkastuskertomustenkin laadunhallinnassa.

1.2.3 Tarkastusviraston laatujärjestelmän toiminta

Laadunvarmistus

Tarkastusviraston laadunvarmistuksen lähtökohtana on, että tarkastuksen toimintayk-

siköt huolehtivat tarkastusohjeiden ajantasaisuudesta sekä ohjeiden ja käytäntöjen jatkuvasta kehittämisestä. Tarkastusohjeistuksen perustana ovat INTOSAI:n vahvistamat kansainväliset ISSAI-tarkastusstandardit, tarkastusviraston soveltamat ISSAI-standardeihin perustuvat ulkoisen tarkastajan eettiset periaatteet ja suomalaisen hyvän hallinnon periaatteet. Tarkastuksen toimintayksiköiden laadunvarmistus on rakennettu niiden tarkastusprosesseihin.

Laaturyhmän tehtävät ja raportointi

Tarkastusvirastossa on laadunhallintajärjestelmän jatkuvaa arviointia ja kehittämistä sekä laadun seurantaa varten laaturyhmä, joka raportoi pääjohtajalle sekä tarkastuksen laadunvarmistuksen järjestämisestä vastuussa oleville tarkastuksen toimintayksiköiden päälliköille. Tarkastusviraston asettama laaturyhmä on koonnut ja antanut kertomusvuotta koskevan laaturaportin viraston johdolle. Laaturaportointi koskee viraston kaikkia toimialoja. Laaturyhmän tehtävänä on lisäksi hyvien laatukäytäntöjen edistäminen tarkastusvirastossa. Erityisesti tämä on tänä vuonna toteutunut aiemmin suoritetun kansainvälisen vertailuarvioinnin yhteydessä esille tulleiden kehittämistavoitteiden toteuttamisen arvioinnissa. Edellä mainittu laaturaportti on julkaistu myös tarkastusviraston verkkosivuilla suunnittelun ja seurannan asiakirjoissa.

Laatujärjestelmän toiminta

Tarkastusviraston toimintayksiköt vastaavat toimintansa laadusta ja pitävät yllä toimintansa edellyttämää laatujärjestelmää. Tarkastuksen toimintayksiköiden laatujärjestelmät perustuvat ajantasaiseen tarkastus- ja toimintaohjeistukseen, vakioituun tarkastusprosessiin, sen laatua varmistavaan ajantasaiseen ohjaukseen ja valvontaan sekä jälkikäteiseen laaduntarkastamiseen. Laatujärjestelmien avulla toimintayksiköt varmistuvat toimintansa tasaisen korkeasta laadusta, ehkäisevät ja rajoittavat mahdollisten laatu-

poikkeamien vaikutusta sekä tuottavat perustietoa yksikön toiminnan laadun edelleen kehittämiseksi.

Tarkastusvirasto tukee ja koordinoi toimintayksiköiden laatutyötä viraston yhteisen laatu- ja toimintaohjeistuksen, kansainvälisten tarkastusalan standardien seurannan ja toimeenpanon tuen kautta.

Toimintavuonna laadun kehittämistä koskevassa strategiatyössä erityisesti tarkastusten raportoinnin tavoitteeksi annettiin raporttien parempi tavoitettavuus niiden tahojen osalta, joilla on suurin hyöty tarkastusten tuloksista. Myös parempi vuorovaikutus tarkastusprosessissa tarkastuskohteen ja tarkastusviraston välillä asetettiin laaturaportteiksi. Tämä näkökulma on huomioitu tarkastusohjeiden tarkistuksessa koskien saatujen palautteiden käsittelyä. Yleensäkin vuorovaikutuskeinojen parantamiseen sekä virasto- että toimintayksikötasolla on kiinnitetty huomiota toteutuneessa tarkastusten kehittämistyössä, tarkastusohjeistuksessa sekä -koulutuksessa. Sisäisessä laadunvalvonnassa on parannettu menettelytapoja siten, että tarkastuksen tekijä on mukana laadunarvioinnissa saaden siten suoran palautteen onnistumisestaan. Tarkastusten tarkastustulosten käytettävyyden kannalta olennaista tarkastusten luettavuutta on parannettu kertomusten rakennetta kehittämällä ja valtion- ja kansantalouden riskianalyysin kehittämistyö on aloitettu tavoitteena analyysin mahdollisimman hyvä käytettävyys myös muiden kuin finanssipolitiikan tarkastusten suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Toimintavuonna toteuttamatta jäi suunniteltu laatulautakunnan asettaminen, joka siirrettiin tapahtuvaksi vuoden 2014 aikana.

Laaturyhmän raportin perusteella yhteenvedona voidaan arvioida, että tarkastusvirastolla on kokonaisuutena riittävät välineet laaturiskien hallintaan. Tarkastusviraston toiminnassa kokonaisuutena henkilörisi muodostaa kuitenkin välillisesti myös laaturiskin. Laaturiskin hallinnassa on tästä näkökulmasta kyse vaadittavasta osaamisesta, motivaatiosta, projektinhallinnasta ja resursien tasapainoisesta käytöstä. Tarkastuksen

toimintayksiköt ovat aktiivisin toimenpitein, muun muassa projektinhallinnan työkaluin, ryhmätyön edistämisellä ja dokumentointikäytäntöjen parantamisella pyrkineet ehkäisemään ja rajoittamaan henkilöriskien vaikutuksia tarkastustyön laatuun. Henkilöriskin hallintaan tulee kuitenkin edelleen kiinnittää huomiota.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

Tarkastusvirastossa on jatkettu vuonna 2010 aloitettua vakaus- ja tehokkuusohjelmaa, jonka tarkoituksena on toteuttaa tarkastusvirastossa valtiontalouden yleisen tilan edellyttämät säästötoimenpiteet ja niistä johtuva tarkastusviraston henkilötöyvuosien määrän vähentäminen sekä virkarakenteen muutokset mahdollisimman kestäväällä tavalla tehtävien kasvaessa. Henkilöstövähennykset voivat lisätä kansainvälisissä ulkoisen tarkastuksen standardeissa tarkoitettua tarkastusriskiä. Kertomusvuonna kuitenkin ulkoisiin suoritteisiin käytettyjen henkilötöyväivien määrä kasvoi 2,8 prosenttia vuodesta 2012. Henkilötöyväivien kohdentumista eri suorityypeille käsitellään taulukossa 1.

Tarkastusviraston taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteina on, että viraston tilinpäätöksen mukaisten kulujen ja suoritepäivän hinnalla mitattujen kustannusten kehitys ei neljän vuoden suunnittelukauden aikana kokonaisuudessaan ylitä kuluttajahintaindeksin mukaista kustannustason nousua. Tarkastusviraston kehittämistoimenpiteet ja tietojärjestelmähankkeet ovat investointiluonteisia eli ne maksavat itsensä takaisin parantuneena taloudellisuutena tai vaikuttavuutena avoimesti esitetyn takaisinmaksu/vaikutusajan puitteissa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää käytännössä henkilöstörakenteen pitkäjänteistä kehittämistä kustannustehokkaammaksi sekä kehittämistoimissa ja tietojärjestelmähankkeissa onnistumista. Samanaikaisesti tavoitteena on turvata henkilöstön työhyvinvointi ja työssä jaksaminen sekä parantaa niiden edellytyksiä.

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Ulkoisille suoritteille käytetyn työajan määrä on kasvanut tarkemman henkilöstöresurssien suunnittelun avulla 2,8 prosenttia edellisen vuoden 20 056 henkilötöyväivästä kertomusvuonna 20 623 henkilötöyväivään. Ulkoisten suoritteiden osuus viraston henkilötöyvuosista pieneni 2012 vuoden 58,7 prosentista kertomusvuonna 58,5 prosenttiin.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Viraston ulkoisten suoritteiden hinta henkilötöyväivää kohden kasvoi 2012 vuoden 725 eurosta kertomusvuonna 743 euroon (691 € v. 2010). Ulkoisen suoritepäivän hinta kasvoitiin 2,3 prosenttia (4,9 % v. 2012). Viraston toiminnan kustannukset kasvoivat 5,4 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

1.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tarkastusviraston henkilöstöpolitiikka on valmisteltu kertomusvuonna VTV2020-strategian yhteydessä yhteistyössä henkilöstön kanssa. Henkilöstöpolitiikka vahvistettiin vuosille 2013–2020 ja se luo edellytykset menestyksekkäälle toiminnalle ja hyvälle työympäristölle. Henkilöstöpolitiikka perustuu tarkastusviraston visioon ja arvoihin. Päätavoitteena on:

- että tarkastusvirasto on hyvä, innostava ja kilpailukykyinen työnantaja,
- että toiminta on luotettavaa, ammattitaitoista ja avointa,
- tukea johtamista ja sen edellytyksiä kaikilla tasoilla,
- huolehtia osaamisen kehittämisestä sekä
- varmistaa työntekijöille hyvä ja oikeudenmukaiseksi koettu työelämä.

VTV2020-strategian valmistelemisen yhteydessä valmisteltiin viraston osaamispolitiikka vuosille 2013–2020. Tarkastusvirastossa on vuonna 2013 vahvistettu viraston yhteiset osaamisalueet. Pääosaamisalueita ovat

tarkastusosaaminen, tarkastuksen kohde ja toimintaympäristöosaaminen, menetelmäosaaminen, tieteellinen osaaminen, toiminnallinen osaaminen ja organisaatio-osaaminen. Kertomusvuonna on viraston sisäinen koulutuskokonaisuus suunniteltu viraston yhteiseksi koulutuskalenteriksi, ja osaamisen kehittäminen on laajentunut virastossa laajamittaisen sisäisen koulutuksen myötä. Tarkastusviraston henkilöstön osaamisen kehittäminen painottuu viraston yhteisiin osaamisalueisiin ja erityisesti vuonna 2013 painopiste osaamisen kehittämisessä on ollut tarkastuskohde- ja toimintaympäristöosaamisen vahvistamisessa sekä toiminnallisen osaamisen syventämisessä.

Tarkastusviraston osaamispolitiikkaan kuuluvat osaamisen kehittämisen lisäksi osaamisen siirtäminen, ylläpitäminen ja hankkiminen.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma on päivitetty ja käsitelty yhdessä työterveyshuollon sekä työsuojeluvaltuutettujen kanssa. Yhteistyö työterveyshuollon kanssa jatkuu tiiviinä. Kertomusvuonna käynnistettiin työyhteisölähtöiset terveystarkastukset. Samassa yhteydessä on aloitettu työpaikkaselvitysten tekeminen sekä järjestetty mahdollisuudet yksilölliseen terveystarkastukseen ja UKK-kävelytestiin. Työyhteisöterveystarkastukset on tehty ryhmittäin. Tavoitteena on ollut kartoittaa työntekijöiden työkykyä ja jaksamista sekä työyhteisön ja työympäristön toimivuutta. Työyhteisöterveystarkastuksissa kerättyä palautetta ja kehittämissuunnitelmia on tarkoitettu hyödyntämään suunniteltaessa mahdollisia jatkotoimenpiteitä yhteistyökulttuurin ja myönteisen työilmapiirin sekä vuorovaikutuksellisuuden tukemiseksi työyhteisössä.

Henkilöstön työergonomiaa on parannettu ottaen huomioon yksilölliset ja terveydelliset tarpeet. Työfysioterapeutti on kertomusvuoden aikana tehnyt ergonomiatarkistuksen 31 työpisteessä ja antanut työntekijöille ohjeita oman työpisteensä ergonomian hallintaan. Työfysioterapeutti on käyntien perusteella antanut tarvittaessa suosituksia ergonomiaan tukevien kalusteiden kuten säh-

köisesti säädettävien työpöytien ja työvälineiden hankkimiseksi.

Henkilöstön omaehtoista fyysisen kunnan ylläpitämistä on tuettu ylläpitämällä kuntosalia ja järjestämällä mahdollisuuksia tutustua erilaisiin liikuntalajeihin henkilöstön virkistys- tai muiden koulutuspäivien yhteydessä. Henkilöstölle on järjestetty kuntosalilla tutustuminen kahvakuulan käyttöön, jonka herättämän innostuksen pohjalta kahvakuulaharjoituksia jatketaan myös seuraavana vuonna.

Edellisenä vuonna aloitetun ryhmämuotoisen Aslak-kuntoutuksen viimeiset jaksot on toteutettu kertomusvuoden aikana.

Hyvään työnhallintaan pyritään resurssi-suunnittelun avulla. Työtehtävien ennakkoinnilla ja työnjaolla sekä uusien työvälineiden avulla on tuettu tuloksellista toimintaa sekä työssä jaksamista.

Työyhteisöllisyyteen pyritään avoimella ja selkeällä koko henkilökunnalle annettavalla informaatiolla ja järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia ja muuta yhteistä toimintaa.

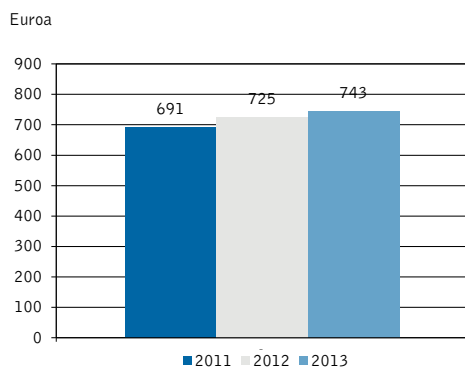
Tuloksellisuustarkastuksessa on laadittu viraston osaamisvaatimuksia tarkentava osaamiskartta, jonka avulla on selvitetty kehityskeskusteluissa koulutustarpeita. Tuloksellisuustarkastuksen omaa koulutustoimintaa on suunniteltu ja toteutettu tältä pohjalta. Koulutuskokonaisuus on laaja ja sen toteutus jakaantuu usealle vuodelle. Kertomusvuonna koulutuksen painopisteenä oli valtion hallintojärjestelmä ja sen kehitys sekä valtion taloushallinto, jolloin koulutusta järjestettiin muun muassa valtion taloudenhoiton säädösperustasta ja tilinpäätöksestä.

Toiminnan tuottavuuden tunnusluvut

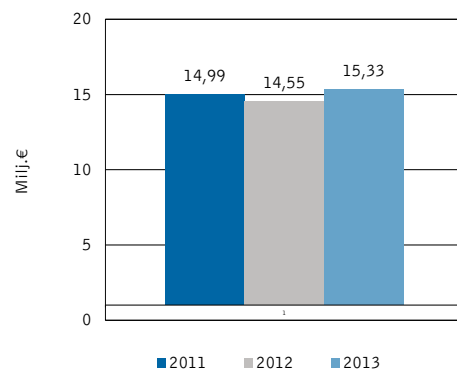
Taulukko 1 Tehollisen työajan kohdentuminen eri suoritetypyeille (henkilötyöpäivää)

	2011	2012	2013
Tilintarkastus	7 566	7 482	6 823
Erilliset laillisuustarkastukset	963	548	662
Tuloksellisuustarkastus	5 140	4 567	5 018
Finanssipolitiikan tarkastus	377	287	326
Eduskuntaraportointi	312	184	327
Johtaminen, ulkoinen	3 768	3 490	3 638
Puolue- ja vaalirahoitusvalvonta	647	460	424
Ulkoinen asiantuntijatoiminta	2 911	3 037	3 406
Ulkoiset suoritteet yhteensä	21 684	20 056	20 623
Välillinen työaika, lomat ja muut poissaolot yhteensä	7 641	7 557	7 495
Kokonaistyöaika yhteensä	36 640	34 145	35 260

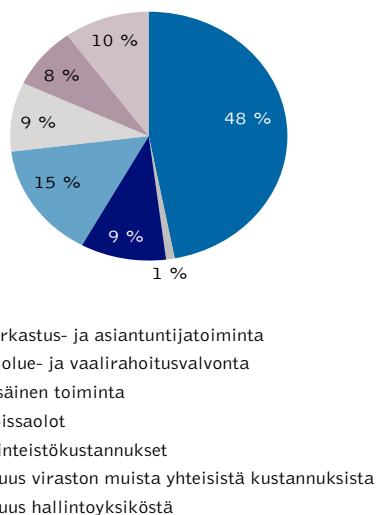
Toiminnan taloudellisuuden tunnusluvut

Kuvio 4 VTV:n suoritetypäivän hinta

Kuvio 5 Kustannusten kokonaiskehitys

Kuvio 6 Kokonaiskustannusten kohdentuminen eri suoritetypyeille

Henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnusluvut

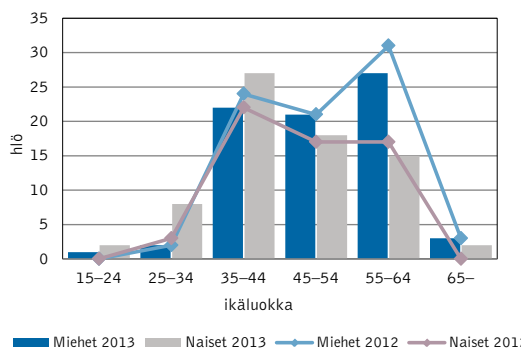
Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut

Vuoden 2013 lopussa tarkastusviraston palveluksessa olevan henkilöstön määrä oli 5,7 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden lopussa päättyi kolme palvelussuhdetta. Henkilötyövuosien määrä lisääntyi 2,9 prosenttia edellisestä vuodesta. Vuoden loppuun mennessä naisten osuus oli kasvanut 42,1 prosentista 48,7 prosenttiin koko henkilöstöstä.

	2011	2012	2013	Vuosimuutos %
Henkilöstömäärä 31.12.	144	140	148	5,7
Naiset	61	59	72	22,0
Miehet	83	81	76	-6,2
Henkilötyövuodet	144	137	141	2,9

Henkilöstön keski-ikä laski edellisvuodesta 2,8 prosenttia, johon vaikutti viiden henkilön siirtyminen eläkkeelle ja uudet pääasiassa määräaikaiset rekrytoinnit kertomusvuoden aikana. Vuoden lopussa 45 vuotta täyttäneiden osuus koko henkilöstöstä oli 58,1 prosenttia, joka on 5,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin. Tarkastusviraston suurin ikäryhmä on 35–44-vuotiaat, joita on 33,1 prosenttia koko henkilöstöstä. Edellisenä vuonna suurin ikäryhmä oli 55–64-vuotiaat.

	2011	2012	2013	Vuosimuutos %
Koko henkilöstö	49,1	49,7	48,3	-2,8
Naiset	46,6	47,6	45,5	-4,4
Miehet	50,9	51,2	50,9	-0,6

Kuvio 7 Henkilöstön ikärakenne 31.12.

Henkilöstön koulutustasoindeksi on 6,6. Vuoden lopussa ylemmän korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneiden osuus oli 76,4 prosenttia koko henkilöstöstä, mikä on 3,5 prosenttiyksikköä edellisvuotta vähemmän. Tutkijakoulutuksen (lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon) suorittaneiden osuus henkilöstöstä oli 12,8 prosenttia, joka on 1,7 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Taulukko 4 Koulutustasoindeksi 31.12.

	2011	2012	2013	Vuosimuutos %
Koko henkilöstö	6,7	6,7	6,6	-1,5
Naiset	6,5	6,5	6,4	-1,5
Miehet	6,9	6,9	6,8	-1,4

Henkilöstö on pääosin vakinaista. Määräaikaisten osuus oli 8,8 prosenttia koko henkilöstöstä.

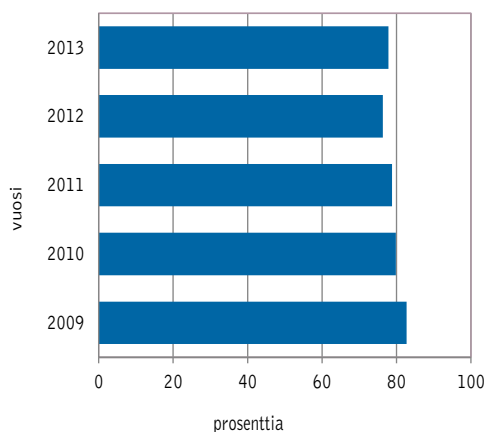
Taulukko 5 Vakinaisen ja määräaikainen henkilöstö 31.12.

	2011	2012	2013	Vuosimuutos %
Vakinaiset	137	135	134	-0,7
Naiset	56	56	62	10,7
Miehet	81	79	72	-8,9
Määräaikaiset	7	5	14	180,0
Naiset	5	3	10	233,3
Miehet	2	2	4	100,0

Osa-aikaisten henkilöiden lukumäärä on vähäinen. Osa-aikaisten osuus oli 4,1 prosenttia koko henkilöstöstä.

Taulukko 6 Koko- ja osa-aikainen henkilöstö 31.12.

	2011	2012	2013	Vuosimuutos %
Kokoaikaiset	137	136	142	4,4
Osa-aikaiset	7	4	6	50,0

Kuvio 8 Säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta (%).

Taulukko 7 Työvoimakustannukset

	2011	2012	2013	Vuosi- muutos %
Kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	12 224 634	11 888 083	12 304 611	3,5 %
Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta	75,7 %	73,3 %	74,2 %	1,2 %
Välilliset työvoimakustannukset	4 738 818	4 722 589	4 874 712	3,2 %
Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista	63,3 %	65,9 %	65,6 %	-0,5 %

Lähde: Tahti-järjestelmä.

Työhyvinvointi

Henkilöstön vaihtuvuus kasvoi odotetusti edellisestä vuodesta. Toisen työnantajan palvelukseen siirtyi 2,1 prosenttia vuoden 2012 lopussa olleesta henkilöstöstä. Tämä oli 1,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2012. Eläkkeelle siirtyneitä oli sen lisäksi 3,5 prosenttia, joka oli 2,1 prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän. Sairauspoissaolojen määrä laski 26,3 prosenttia vuodesta 2012. Työterveyshuollon palveluja käytettiin 671 kertaa, joka on 4,8 kertaa henkilötyövuotta kohti. Työterveyshuollossa käyntien lukumäärä nousi edellisvuodesta 4,3 prosenttia henkilötyövuotta kohden. Työterveyspalvelujen nettokustannukset nousivat 26,0 prosenttia, johon vaikutti merkittävästi työyhteisöterveystarkastusten toteuttaminen kertomusvuonna.

Taulukko 8 Vaihtuvuus ja muu työhyvinvointi

	2011	2012	2013	Vuosi- muutos %
Lähtövaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä) ¹	2,0 %	3,5 %	7,6 %	117,1 %
Tulovaihtuvuus (%-osuus henkilöstöstä) ²	0,7 %	3,5 %	15,3 %	337,1 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	6,1	9,5	7,0	-26,3 %
Työterveyspalvelujen kustannukset nettona (€/htv)	592 €	620 €	781 €	26,0 %

¹ Toisen työnantajan palvelukseen siirtyneet.² Toiselta työnantajalta tulleet.

Osaamisen kehittäminen

Koulutukseen osallistuminen lisääntyi edelleen 13,3 prosenttia yhtä henkilötyövuotta kohden. Koulutuskustannukset ilman palkkakustannuksia ja omaehtoista ammattitaidon kehittämistä nousivat vastaavasti 10,4 prosenttia henkilövuotta kohden.

Taulukko 9 Koulutus ja kehittäminen

	2011	2012	2013	Vuosi- muutos %
Koulutukseen osallistuminen (euroa/htv) ¹	1 402 €	985 €	1 087 €	10,4
Koulutukseen osallistuminen (työpäivät/htv) ¹	9,2	10,5	11,9	13,3

¹ Ei sisällä menetetyä työajan palkkakustannuksia eikä omaehtoista ammattitaidon kehittämistä.

1.5 Tilinpäätösanalyysi

1.5.1 Rahoituksen rakenne

Vuoden 2012 tilinpäätökseen verrattuna rahoituksessa ei tapahtunut muutoksia. Tarkastusviraston menot katettiin viraston toimintamenomomentilta 21.40.01 ja arvonlisäveromenot momentilta 21.40.29.

1.5.2 Talousarvion toteutuminen

Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2013 toimintamenoihin 15 307 000 euroa (15 379 000 € v. 2012). Toimintamenoihin käytettiin 12 945 000 (13 042 000 € v. 2012). Toimintamenomomentilta siirtyi seuraavalle vuodelle 2 362 000 euroa, joka on 25 000 euroa edellisen vuoden siirtyvää erää suurempi. Tarkastusvirastolle myönnettiin vuodelle 2013 arvonlisäveromenoihin 582 000 euroa, joka ylittyi 6 829,37 euroa.

1.5.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tarkastusviraston toiminnan kulut kasvoivat vuoteen 2012 verrattuna 5,8 prosenttia. Tarkastusviraston kuluista vuonna 2013 oli henkilöstökuluja 77,7 prosenttia (79,2 % v.2012). Palkat ja palkkiot kasvoivat 2,9 prosenttia. Henkilöstökulujen jälkeen seuraavaksi suurimmat kuluerät olivat palvelujen ostot 6,6 prosenttia ja vuokrat 8,1 prosenttia. Palvelujen ostot kasvoivat 21,1 prosenttia ja vuokrissa tapahtui pieni vähennys.

1.5.4 Tase

Tarkastusviraston käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten arvo pieneni kertomusvuonna 59 455,03 euroon edellisen vuoden 122 788,82 eurosta.

1.6 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Valtiontalouden tarkastusviraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja tilivelvollisuuden edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta. Tarkastusviraston sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan tilaa on arvioitu vertaamalla sitä valtioneuvoston controllerin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan hyvää käytäntöä ja arviointia valtion virastoissa ja laitoksissa koskevaan suositukseen ja hyödyntämällä sen sisältämää arviointikehikkoa. Viraston johdon arvioinnin tukena on käytetty toimintayksiköiden ja yksiköiden itsearviointeja ja niistä tehtyä yhteenvetoanalyysiä, viraston laaturyhmän tekee viraston tarkastus- ja valvontatoiminnan laaturaporttia, johdolle tuotettua tietoturvaraporttia sekä sisäisen tarkastuksen havaintoja. Arvioinnin perusteella valtiontalouden tarkastusvirastossa sisäinen valvonta ja riskienhallinta täyttävät niille säädetyt vaatimukset sekä talousprosessin ja muiden resurssiprosessien sisäinen valvonta on riittävää.

Vuoden 2013 aikana on kehitetty tarkastusohjeistusta, laatutoimintaa sekä työhyvinvointia tukevia toimenpiteitä. Työhyvinvointia koskeva kysely on päätetty toteuttaa vuoden 2014 alussa. Virastossa on jatkettu viraston tietoturvallisuuden hallintamalliin kuuluvan henkilökunnalle osoitettavan tietoturvallisuuskoulutuksen sähköisen itseopiskelupaketin ja siihen kuuluvan tietoturvatentin sisällön kehittämistä. Nämä oli alun perin tarkoitus toteuttaa vuoden 2013 aikana. Viraston tietoturvallisuus on aiemmin toteutetussa katselmuksessa todettu tarkastusaineistojen turvallisen käsittelyn kannalta riittävän korkeaksi. Laaturyhmä on jatkanut aiemmin toteutetun kansainvälisen vertaisarvioinnin yhteydessä esille tulleiden kehittämistavoitteiden toteutumi-

sen seuranta ja siitä raportointia. Tarkastustoiminnan laadunhallinnan ja laaturiskin hallintatoimenpiteitä on käsitelty toimintakertomuksen luvussa 1.2.3.

Tarkastusvirasto on jatkanut vahvistamansa vakaus- ja tehokkuusohjelman toteuttamista, jonka mukaisesti tarkastusviraston toiminnan suunnittelussa on jatkettu vähenevään henkilöstömäärään perustuvaa ennakoivaa strategista resurssisuunnittelua. Vähenevän henkilöstömäärän mukanaan tuomat vaikutukset nähdäänkin tarkastusvirastossa suurimpana riskinä, johon varaudutaan arvioimalla tehtävien tärkeyttä ja sovittamalla tavoitteet resursseihin entistä tarkemmin.

Vuonna 2014 tarkastusvirastossa tulee kiinnittää erityistä huomioita yksikkörajat ylittävien prosessien ja käytäntöjen edistämiseen ja kehittämiseen erityishuomion ollessa keskinäisen vuorovaikutuksen edistämisessä. Myös vuorovaikutuksen kehittämiseen tarkastusviraston ja tarkastuskohteiden välillä tulee kiinnittää huomiota. Muita keskeisiä kehitystoimia vuonna 2014 ovat toiminnan ulkoisen arvioinnin strategiaan ja käytännön toimintaan vaikuttavien tulosten hyödyntäminen, valtion- ja kansantalouden riskianalyysin edelleen kehittäminen tarkastustoiminnan kohdentamista paremmin ohjaavaan suuntaan, tarkastusohjeistuksen kehittäminen, tarkastustoiminnan strategisten tavoitteiden saavuttamisen arviointi, työhyvinvointia tukevien toimenpiteiden jatkaminen sekä tietoturvakoulutuksen jatkaminen ja siihen liittyen henkilöstölle osoitetun tietoturvatentin toteuttaminen.

Helsingissä 14. päivänä maaliskuuta 2014

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Ylijohtaja Esa Tammelin

1.7 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kertomusvuodelta ei raportoitavaa.

2 Talousarvion toteutumalaskelma

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2012	Talousarvio 2013 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2013 käyttö vuonna 2013	määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2013	Vertailu - Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Käyttö vuonna 2013 (pl. peruutukset)	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot
21. Eduskunta										
21.40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	15 906 094,53	15 889 000,00	13 534 083,70	2 361 745,67	15 895 829,37		2 336 925,34	17 643 925,34	15 282 179,67	2 361 745,67
21.40.01 Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	15 379 000,00	15 307 000,00	12 945 254,33	2 361 745,67	15 307 000,00	0,00	2 336 925,34	17 643 925,34	15 282 179,67	2 361 745,67
21.40.29 Valtiontalouden tarkastusviraston arvonnäisäveromenot (arvionmääräraha)	527 049,53	582 000,00	588 829,37	0,00	588 829,37	-6 829,37	0,00	0,00	0,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	15 906 049,53	15 889 000,00	13 534 083,70	2 361 745,67	15 895 829,37		2 336 925,34	17 643 925,34	15 282 179,67	2 361 745,67

[Katso / tulosta Talousarvion toteutumalaskelmaa suurempana](#)

IPadin käyttäjiä suositellaan lukitsemaan näytön käänntö (=pystyasento) – taulukko on vaaka-asettelulla.

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2013–31.12.2013		1.1.2012–31.12.2012	
Toiminnan tuotot				
Muut toiminnan tuotot	20,00	20,00	3 292,00	3 292,00
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	373 325,53		192 735,56	
Henkilöstökulut	12 105 164,79		11 666 162,04	
Vuokrat	1 241 738,14		1 243 963,41	
Palvelujen ostot	1 527 527,08		1 254 648,96	
Muut kulut	275 714,03		281 195,71	
Poistot	63 323,79	15 586 793,36	91 257,73	14 729 963,41
Jäämä III		-15 586 793,36		-14 726 671,41
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Suoritetut arvonlisäverot	-588 829,37	-588 829,37	-527 049,53	-527 049,53
Tilikauden kulujaämä		-16 175 602,73		-15 253 720,94

4 Tase

	31.12.2013		31.12.2012	
Vastaavaa				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	0,00		213,65	
Muut pitkävaikutteiset menot	30 457,18	30 457,18	63 683,23	63 896,88
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	28 997,85		58 034,59	
Kalusteet	0,00	28 997,85	847,35	58 881,94
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		59 455,03		122 778,82
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Lyhytaikaiset saamiset				
Muut lyhytaikaiset saamiset	0,00	0,00	7 509,73	7 509,73
Vaihto- ja rahoitusomaisuus yhteensä		0,00		7 509,73
Vastaavaa yhteensä		<u>59 455,03</u>		<u>130 288,55</u>
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	-819 653,02		-819 653,02	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-2 065 617,19		-1 951 410,71	
Pääoman siirrot	15 568 527,05		15 139 514,46	
Tilikauden kulujäämä	-16 175 602,73	-3 492 345,89	-15 253 720,94	-2 885 270,21
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	441 451,13		146 841,97	
Tilivirastojen väliset tilitykset	284 901,50		296 647,16	
Edelleen tilittävät erät	214 150,84		200 871,41	
Siirtovelat	2 611 297,45	3 551 800,92	2 371 198,22	3 015 558,76
Vieras pääoma yhteensä		<u>3 551 800,92</u>		<u>3 015 558,76</u>
Vastattavaa yhteensä		<u>59 455,03</u>		<u>130 288,55</u>

5 Liitetiedot

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tarkastusviraston tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksen laatimisesta on säädetty valtion talousarvioasetuksen 61–66 h §:ssä.

Käyttöomaisuuden suunnitelman mukaisten poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistoaika on atk-ohjelmien ja -laitteiden kohdalla kolme vuotta, virka-auton kohdalla seitsemän vuotta sekä kaikkien muiden koneiden, laitteiden ja toimistokalusteiden kohdalla viisi vuotta. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Toiminnan tuotoissa tuotot sisältävät käytöstä poistetun omaisuuden myyntitulot.

Toiminnan kuluissa henkilöstökulut sisältävät Valtiontalouden tarkastusviraston virkapalkat, lomarahat, ylityöt, asiantuntijapalkkiot, koulutuslaskut, muut palkkiot, lomapalkkavelan muutoksen sekä henkilöstösivukulut. Muut kulut sisältävät matkakulut, koti- ja ulkomaiset jäsenmaksut, käyttöoikeusmaksut, Valtiokonttorille maksetut liikennevahinkomaksut sekä muut julkisyhteisölle maksettavat pakolliset maksut, jotka eivät ole veroja.

Taseen vieraassa pääomassa olevat lyhytaikaiset siirtovelat sisältävät lomapalkkavelan ja muut siirtovelat.

Valtiontalouden tarkastusviraston liikekirjanpidossa kirjausperusteena on maksuperusteen mukainen kirjaus. Tilinpäätöksessä kirjaukset on oikaistu suoriteperusteen mukaisiksi.

Liite 2 Nettotuetut tulot ja menot

Tarkastusvirastolla ei ole päätyneen varainhoitovuoden aikana kirjanpitoyksikön kirjanpidossa nettobudjetoituja momentteja, joille on talousarviossa merkitty nettotulota tai myönnetty nettomäärärahaa.

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin nimi	Talousarvio (TA+ LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
21. Eduskunta	582 000,00	6 829,37	1
21.40.29 Arvonlisäveromenot	582 000,00	6 829,37	1
Pääluokka yhteensä	582 000,00	6 829,37	1

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Tarkastusvirastolla ei ole peruutettuja siirrettyjä määrärahoja.

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

	2013	2012
Henkilöstökulut	9 984 850,87	9 665 474,23
Palkat ja palkkiot	9 803 796,24	9 516 876,99
Lomapalkkavelan muutos	181 054,63	148 597,24
Henkilösivukulut	2 120 313,92	2 000 687,81
Eläkekulut	1 829 135,93	1 739 569,74
Muut henkilösivukulut	291 177,99	261 118,07
Yhteensä	12 105 164,79	11 666 162,04
Johdon palkat ja palkkiot ¹⁾ josta	753 198,87	903 634,81
- tuloperusteiset erät	8 550,10	51 181,52
Luontoisedut	164 660,94	151 257,46
Johto	8 558,89	8 074,30
Muu henkilöstö	156 102,05	143 183,16

1) Ei sisällä henkilöstösivukuluja.

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Tarkastusvirastossa suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenoista. Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoitovuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoaajat ovat:

Käyttöomaisuus	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto- %	Jäännös- arvo %
Aineettomat hyödykkeet				
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmat	tasapoisto	3	33	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	3	33	0
Aineelliset hyödykkeet				
125–126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maajetäsvälineet	tasapoisto	7	14	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3	33	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5	20	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20	0
127 Kalusteet				
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	tasapoisto	5	20	0

Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Hankintameno sisältää kaikki käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei tilikauden alussa ollut vielä loppunut, vaikka niiden hankintameno olisi jo kokonaan poistettu.

Tarkastusvirastolla ei ole kansallisuusomaisuutta.

Käyttöomaisuus	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	272 905,74	121 902,48	394 808,22
Lisäykset			
Vähennykset			
Hankintameno 31.12.2013	272 905,74	121 902,48	394 808,22
Kertyneet poistot 1.1.2013	272 692,09	58 219,25	330 911,34
Vähennysten kertyneet poistot			0,0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	213,65	33 226,05	33 439,70
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Tilikauden arvonalennukset			
Kertyneet poistot 31.12.2013	272 905,74	91 445,30	364 351,04
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	0,0	30 457,18	30 457,18

Käyttöomaisuus	Aineelliset hyödykkeet		
	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2013	918 882,17	76 699,17	995 581,34
Lisäykset			0,0
Vähennykset	5 934,97	6 854,67	12 789,64
Hankintameno 31.12.2013	912 947,20	69 844,50	982 791,70
Kertyneet poistot 1.1.2013	860 847,58	75 851,82	936 699,40
Vähennysten kertyneet poistot	5 934,97	6 854,67	12 789,64
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	29 036,74	847,35	29 884,09
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot			
Tilikauden arvonalennukset			
Kertyneet poistot 31.12.2013	883 949,35	69 844,50	953 793,85
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2013	28 997,85	0,0	28 997,85

Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut

Tarkastusvirastolla ei ole rahoitustuottoja ja -kuluja.

Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat

Tarkastusvirastolla ei ole talousarviotaloudesta annettuja, varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Tarkastusvirastolla ei ole hallinnassaan osakkeita, osuuksia, muita osakkeisiin rinnastettavia arvopapereita eikä oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä taseen rahoituseriä ja hoidossa olevia valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuit sekä muut monivuotiset vastuut

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita myönnettyjä valtiontakauksia ja valtion takuita.

Muut monivuotiset vastuut

€	Talousarviomenot		Määrärahatarve		Määrärahatarve		Määrärahatarve		Määrärahatarve	
	2013	2014	2015	2016	myöhemmin	yhteensä				
Vuokrasopimus	1 442 110,98	1 420 045,20	1 420 045,20	1 420 045,20	1 420 045,20	5 680 180,80				
Yhteensä	1 442 110,98	1 420 045,20	1 420 045,20	1 420 045,20	1 420 045,20	5 680 180,80				

Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14 Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Tarkastusvirastolla ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

Liite 15 Velan muutokset

Tarkastusvirastolla ei ole varainhoitovuoden aikana ollut hoidossa valtion talousarviotalouden velkoja.

Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Tarkastusvirastolla ei ole taseessa maturiteettijakaumaa eikä duraatiota.

Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tarkastusviraston tilinpäätöksestä on annettu oikeat ja riittävät tiedot tilinpäätöslaskelmissa ja niiden liitteenä annetuissa tiedoissa sekä toimintakertomuksessa.

Tarkastusvirastossa ei ole havaittu väärinkäytöksiä eikä rikoksia.

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 14. maaliskuuta 2014

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Hallintojohtaja Mikko Koiranen

Viraston johtoryhmä vuonna 2013

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

Ylijohtaja Tytti Yli-Viikari

Ylijohtaja Marjatta Kimmonen

Tuloksellisuustarkastusjohtaja Jarmo Soukainen

Hallintojohtaja Mikko Koiranen

Ylijohtaja Esa Tammelin

Finanssipolitiikan tarkastuspäällikkö Heidi Silvennoinen

Henkilöstön edustajat:

Johtava tilintarkastaja Klaus Krokfors

Johtava tuloksellisuustarkastaja Eeva Miettinen

Tarkastusviraston johtoryhmään vuonna 2013 kuuluivat pääjohtaja Tuomas Pöysti, ylijohtaja Vesa Jatkolainen, ylijohtaja Marjatta Kimmonen, ylijohtaja Tytti Yli-Viikari, hallintojohtaja Mikko Koiranen ja ylijohtaja Esa Tammelin, asiantuntijajäsenenä finanssipolitiikan tarkastuksen ja valvonnan sekä tarkastussuunnittelu ja riskianalyysi asioissa finanssipolitiikan tarkastuspäällikkö Heidi Silvennoinen sekä henkilöstön edustajina johtava tilintarkastaja Klaus Krokfors ja johtava tuloksellisuustarkastaja Eeva Miettinen. Ylijohtaja Tytti Yli-Viikarin vanhempainvapaan aikana hänen sijaisinaan johtoryhmässä toimivat johdon tuen apulaispäällikkö Nina Alatalo (puuttuu kuvasta) ja finanssipolitiikan tarkastuspäällikkö Heidi Silvennoinen. Ylijohtaja Vesa Jatkolan vuosiloman aikana hänen sijaisenaan toimi tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikön päällikkönä ja johtoryhmän jäsenenä tuloksellisuustarkastusjohtaja Jarmo Soukainen.

Liite 1 • Työajan käyttö 1.1.-31.12.2013

VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTO

1.1 TYÖAJAN KÄYTTÖTOIMINTAYKSIKÖITTÄIN 1.1.- 31.12.2013 (projektin kotipaikan mukaan)		PUJA	FT	TT	TL	%	FT	%	HY	%	KAIKKI	%	THTV
Tarkastuslajin ja toiminnoittain													
Tuottokassa		0	0,0%	8 822	80,7%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	8 822	24,5%
Talokassavaroitus		0	0,0%	892	8,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	892	2,5%
Talokassavaroitus		0	0,0%	0	0,0%	5 016	44,4%	0	0,0%	0	0,0%	5 016	14,3%
Eräpäivätoiminnan tarkastus		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	3 326	29,9%	0	0,0%	3 326	9,4%
Suomenkassapöytäkirja		427	100,0%	14 116	126,5%	1 333	11,8%	4 362	38,9%	2	0,0%	3 633	10,3%
Ulkomaisten eräpäivätoiminta		0	0,0%	882	7,9%	1 714	15,3%	9 227	82,7%	1	0,0%	3 233	9,2%
-Korkeimman oikeuden päätökset		0	0,0%	95	0,8%	95	0,8%	73	0,6%	0	0,0%	168	0,5%
Tarkastus- ja asiantuntijatoiminta yhteensä		427	100,0%	9 470	84,2%	8 492	75,7%	21 007	188,3%	3	0,0%	20 199	57,7%
Puolue- ja valtuustovalvontat		0	0,0%	373	3,3%	0	0,0%	51	0,4%	0	0,0%	424	1,2%
Ulkoiset suhteet yhteensä		427	100,0%	9 843	87,5%	8 492	75,7%	21 157	188,3%	3	0,0%	20 623	58,9%
Ulkoiset suhteet tehollisesta työajasta		427	1,5%	9 843	36,5%	8 492	29,5%	21 157	7,8%	3	0,0%	20 623	74,3%
Sisäinen toiminta													414,6
Johdanto- ja seuranta		0	0,0%	286	2,6%	286	2,5%	341	3,0%	410	3,7%	1 323	3,7%
Ohjelmien kehittäminen		0	0,0%	714	6,3%	717	6,3%	3 24	28,8%	27	0,2%	1 781	5,0%
Kehittäminen		0	0,0%	432	3,8%	85	0,7%	20	0,2%	193	1,7%	690	1,9%
Viestintä ja tiedotus		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	232	2,0%	0	0,0%	232	0,6%
- Kansainvälinen yhteistyö		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	315	2,8%	0	0,0%	315	0,9%
- Viikkipöytäkirjat ja muutokset		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	101	0,9%	101	0,3%
- Luottamuslautaset		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	15	0,1%	15	0,0%
- Työsuhjeiden laatiminen		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	45	0,4%	45	0,1%
- Sisäinen tarkastus		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	14	0,1%	0	0,0%	14	0,0%
Kirjalliset ohjeet ja muutokset		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	454	4,0%	454	1,3%
Kuukausraporttien ja ohjelmien laatiminen		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	178	1,6%	178	0,5%
Henkilöstöhallinto ja HR-tietojärjestelmä		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	431	3,9%	431	1,2%
Viestintäpalvelut		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	504	4,5%	504	1,4%
Kirjasto- ja tiedustelut		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	26	0,2%	26	0,1%
Kirjasto- ja asiakaspalvelut		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	299	2,7%	299	0,8%
Tarkastustoiminnan seuranta, kehitys ja ylläpito		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	168	1,5%	168	0,5%
Hallinnon, tietojärjestelmien, kassojen ja ylläpito		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	200	1,8%	200	0,6%
Penalisoidun toiminnan kehittäminen ja ylläpito		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	186	1,7%	186	0,5%
Lähtökäsi		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	172	1,5%	172	0,5%
Kansainvälinen vertaileminen ja palvelut LKP		0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sisäiset suhteet yhteensä		0	0,0%	1 406	12,5%	1 050	9,4%	12 462	111,1%	3 400	30,6%	7 142	20,1%
Sisäiset suhteet tehollisesta työajasta		0	0,0%	1 406	5,1%	1 050	3,6%	12 462	4,5%	3 400	12,2%	7 142	25,7%
Tehollinen työaika yhteensä		427	1,5%	11 246	40,5%	9 252	33,4%	3 406	12,3%	3 403	12,3%	27 765	79,0%
Poissaolot													454,3
Muutoksesta johtuva poissaolo		0	0,0%	196	1,7%	516	4,6%	5	0,0%	77	0,7%	794	2,2%
Uusiottelu		122	94,6%	2 056	18,1%	1 700	15,3%	4 52	40,3%	468	4,2%	4 838	13,6%
Lomamatkat		0	0,0%	303	2,7%	181	1,6%	18	0,2%	36	0,3%	508	1,4%
Sairaus		7	5,4%	459	4,1%	671	6,0%	77	0,7%	97	0,9%	1 311	3,7%
Loppuajasta		0	0,0%	22	0,2%	12	0,1%	22	0,2%	16	0,1%	73	0,2%
Poissaolot yhteensä		130	100,0%	3 036	26,9%	3 051	27,1%	566	5,0%	714	6,4%	7 456	21,0%
Kokonaista työaika yhteensä		557	1,6%	14 292	50,5%	12 303	45,0%	3 972	35,3%	4 415	39,7%	35 269	100,0%

Liite 2 • Loppusuoritteet 2013

Valtiontalouden tarkastusviraston eduskunnalle annettavat kertomukset

Valtiontalouden tarkastusviraston vuosikertomus eduskunnalle toiminnastaan 2013 valtiopäiville, K 18/2013 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion varainhoitovuoden 2012 tilinpäätöksen ja valtion tilinpäätöskertomuksen tarkastuksesta, K 14/2013 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle Finanssipolitiikan tarkastuksen vaalikauden 2011–2014 puoliväliraportti, K 2/2013 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2012 kunnallisvaaleissa, K 15/2013 vp

Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2012, K 5/2013

Tarkastuskertomukset

Tilintarkastus

Tasavallan presidentin kanslia

Tasavallan presidentin kanslia 63/53/12

Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston kanslia 64/53/12

Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Ulkoasiainministeriö 65/53/12

Oikeusministeriön hallinnonala

Oikeusministeriö 66/53/12

Rikosseuraamuslaitos 67/53/12

Sisäasiainministeriön hallinnonala

Sisäasiainministeriö 68/53/12

Hallinnon tietotekniikkakeskus 69/53/12

Hätäkeskuslaitos 70/53/12

Maahanmuuttovirasto 71/53/12

Pelastusopisto 72/53/12

Poliisihallitus 73/53/12

Rajavartiolaitos 74/53/12

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusministeriö 75/53/12

Puolustushallinnon rakennuslaitos 76/53/12

Puolustusvoimat 77/53/12

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtiovarainministeriö 78/53/12

Ahvenanmaan valtionvirasto 79/53/12

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 80/53/12

Tilastokeskus 81/53/12

Tullilaitos 82/53/12

Valtiokonttori 83/53/12

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus 84/53/12

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus 85/53/12

Verohallinto 86/53/12

Väestökisterikeskus 87/53/12

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetus- ja kulttuuriministeriö 88/53/12

Kansallisarkisto 89/53/12

Museovirasto 90/53/12

Opetushallitus 91/53/12

Suomen Akatemia 92/53/12

Suomenlinnan hoitokunta 93/53/12

Valtion taidemuseo 94/53/12

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Maa- ja metsätalousministeriö 95/53/12

Elintarviketurvallisuusvirasto 96/53/12

Geodeettinen laitos 97/53/12

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus 98/53/12

Maa- ja metsätalousministeriön tieto-

palvelukeskus 99/53/12

Maanmittauslaitos 100/53/12

Maaseutuvirasto 101/53/12

Metsäntutkimuslaitos 102/53/12

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos 103/53/12

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Liikenne- ja viestintäministeriö 104/53/12

Ilmatieteen laitos 105/53/12

Liikennevirasto 106/53/12

Liikenteen turvallisuusvirasto 107/53/12

Viestintävirasto 108/53/12

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Työ- ja elinkeinoministeriö 109/53/12

Energiamarkkinavirasto 110/53/12

Etelä-Savon elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskus 111/53/12

Geologian tutkimuskeskus	112/53/12
Kilpailuvirasto	113/53/12
Kuluttajatutkimuskeskus	114/53/12
Kuluttajavirasto	115/53/12
Matkailun edistämiskeskus	116/53/12
Mittatekniikan keskus	117/53/12
Patentti- ja rekisterihallitus	118/53/12
Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus	119/53/12
Teknologian tutkimuskeskus VTT	120/53/12
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	121/53/12

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Sosiaali- ja terveysministeriö	122/53/12
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus	123/53/12
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto	124/53/12
Säteilyturvakeskus	125/53/12
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	126/53/12

Ympäristöministeriön hallinnonala

Ympäristöministeriö	127/53/12
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus	128/53/12
Suomen ympäristökeskus	129/53/12

Valtion tilinpäätös

Talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot

Palosuojelurahasto	131/53/12
Öljysuojarahasto	132/53/12

Finanssipolitiikan tarkastus

164/51/2012 Valtiontalouden kehysmenetely ja finanssipolitiikan tietoperusta. Finanssipolitiikan jatkuva tarkastus

13/2013 Rakenteellisen jäämän laskennan tarkastus

Laillisuustarkastus

10/2013 Valtuuksien budjetointi, seuranta ja raportointi

11/2013 Sotainvalidien laitoshuollon kustannusten korvaaminen

Tuloksellisuustarkastus

1/2013 Tulli harmaan talouden torjijana

2/2013 Kuntoutus työurien pidentäjänä

3/2013 Valtion IT-palvelukeskukset

4/2013 Maatalouden tukihallinto

5/2013 Verotarkastustoiminnan tuloksellisuus

6/2013 Liikenneturvallisuus

7/2013 Hyvä hallintomalli valtion erityis-tehtävää hoitavissa yhtiöissä ja niiden omistajaohjauksessa

8/2013 Erityisopetus perusopetuksessa

9/2013 Sotilaallinen kriisinhallinta

12/2013 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä

15/2013 Finavia Oyj:n johdannais-sopimukset vuosina 2009–2011

Kansainvälisen yhteishankkeen raportti

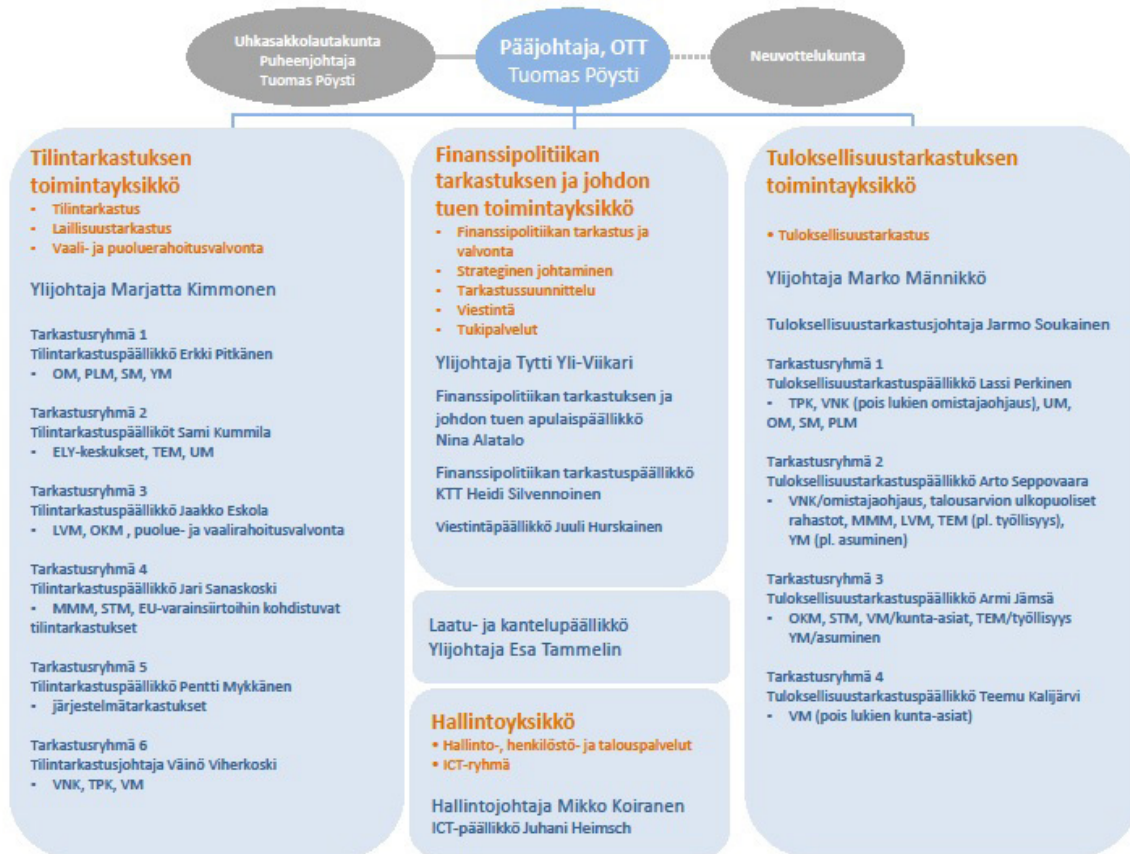
Sustainability reporting: Concepts, Frameworks and the Role of Supreme Audit Institutions

Kirjeeseen päättyneet

Elintarviketurvallisuus

Liikennejärjestelmäsuunnittelu liikennepolitiikan toteutuskeinona

Liite 3 • Organisaatio ja tehtäväjako

Katso / tulosta organisaatio ja tehtäväjako suurempana

IPadin käyttäjiä suositellaan lukitsemaan näytön kääntö (=pystyasento) – taulukko on vaaka-asettelulla.

Eduskunnan kansliatoimikunnan nimeämiä työnantajaa edustavia johtavia virkamiehiä tarkastusvirastossa ovat pääjohtaja Tuomas Pöysti, ylijohtaja Tytti Yli-Viikari, ylijohtaja Marko Männikkö (1.3.2014 alkaen), ylijohtaja Marjatta Kimmonen, ylijohtaja Esa Tammelin, hallintojohtaja Mikko Koiranen, finanssipolitiikan tarkastuksen ja johdon tuen apulaispäällikkö Nina Alatalo ja finanssipolitiikan tarkastuspäällikkö Heidi Silvennoinen.

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Antinkatu 1
00100 Helsinki
PL 1119, 00101 Helsinki
puhelin 09 4321
telekopio 09 432 5820
s-posti: kirjaamo@vtv.fi
kotisivut: www.vtv.fi

Pääjohtaja Tuomas Pöysti

puhelin 09 432 5700
telekopio 09 432 5818

Finanssipolitiikan tarkastuksen ja johdon tuen toimintayksikkö

Ylijohtaja Tytti Yli-Viikari
puhelin 09 432 5779

Tuloksellisuustarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Marko Männikkö
puhelin 09 432 5803

Tilintarkastuksen toimintayksikkö

Ylijohtaja Marjatta Kimmonen
puhelin 09 432 5703

Hallintoyksikkö

Hallintojohtaja Mikko Koiranen
puhelin 09 432 5707

Laatu- ja kantelupäällikkö

Ylijohtaja Esa Tammelin
puhelin 09 432 5705

